

Spelling

in de lift adaptief

niveau

7

8

5

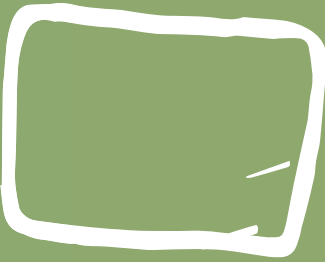
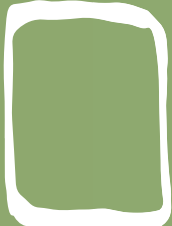
6

3

4

1

2

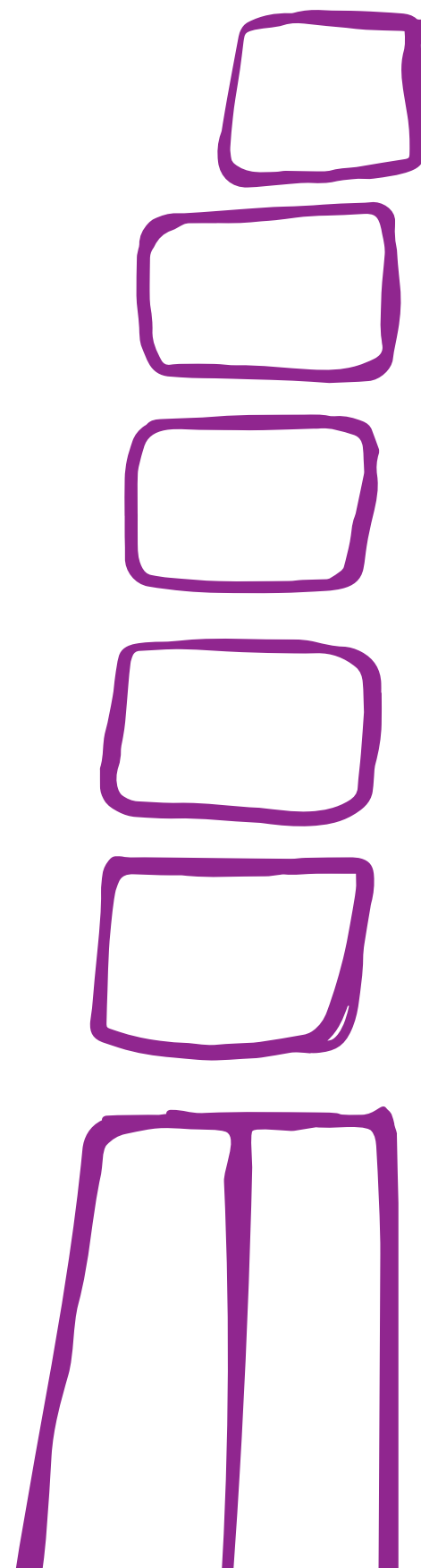
ANTWOORDEN

Spelling

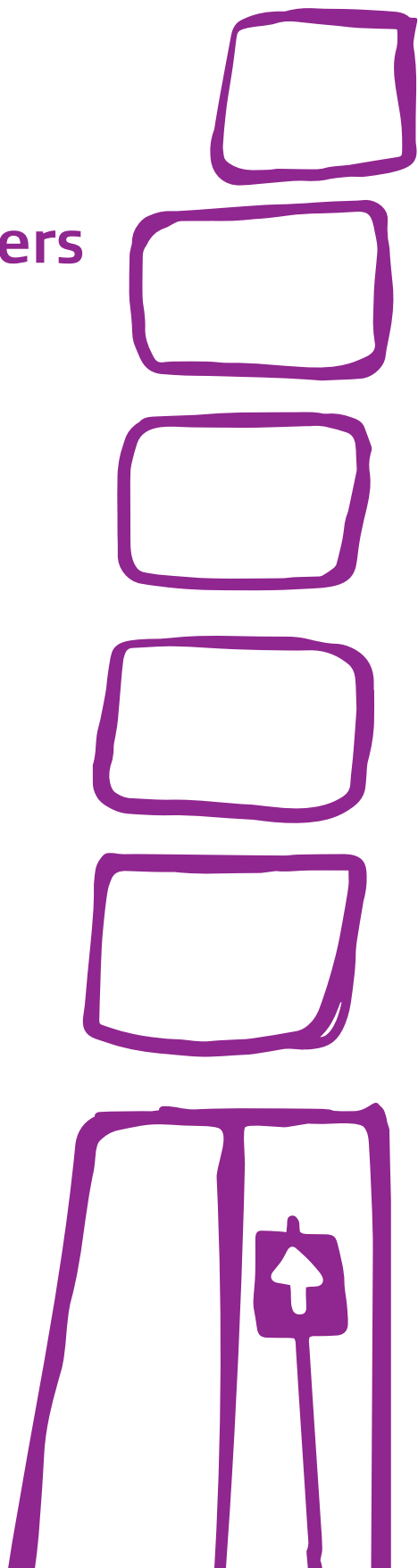
in de lift adaptief

werkboek niveau 8

moeilijke letters
moeilijke uitgangen
leenwoorden
moeilijke Nederlandse woorden

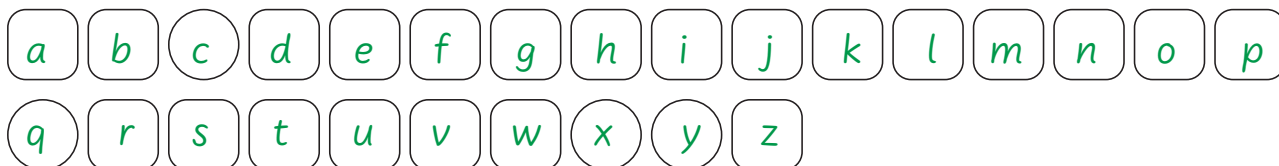

moeilijke letters

In het alfabet vind je een aantal moeilijke letters, zoals **c, q, x, y**.

1 Vul de letters van het alfabet hieronder in.

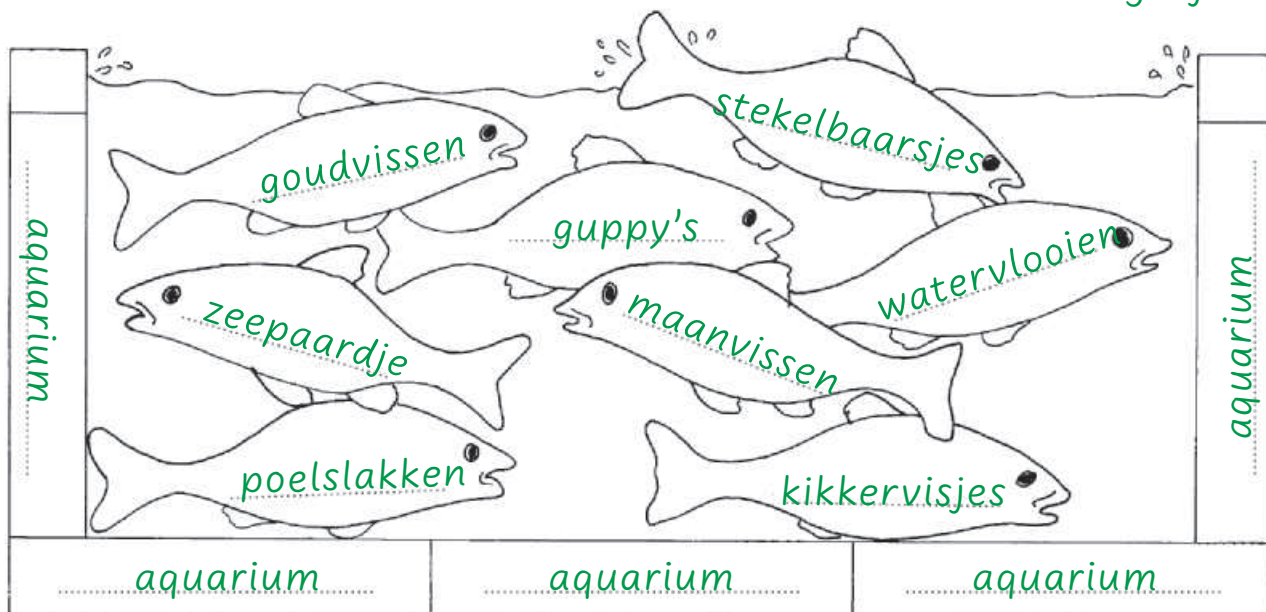

Als je het goed gedaan hebt, staan de lastige letters in een

2 De letter **q** gebruiken we bijna nooit, maar wél in het woord **aquarium**. Schrijf langs de rand van de bak steeds **aquarium**. Zet op de vissen namen van dieren die je in een aquarium kunt houden.

Zoek uit: goudvissen – dolfijnen – stekelbaarsjes – lekkerbekjes – kikkervisjes – haaien – watervlooien – rolmopsen – zeepaardjes – maanvissen – poelslakken – guppy's – snoeken – kogelvissen

Meerdere antwoorden mogelijk.

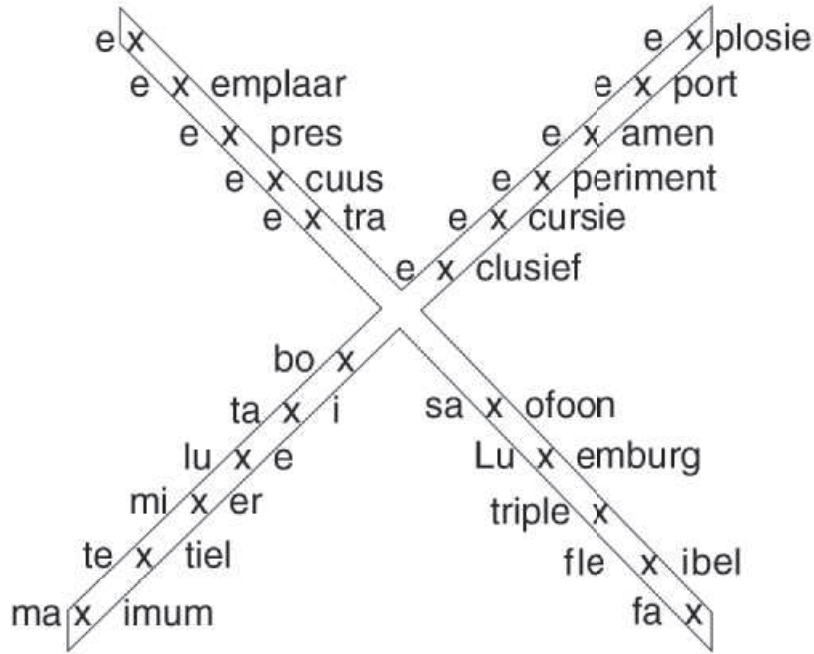

3 Maak drie verschillende zinnen met het woord **aquarium**.

1. *Meerdere antwoorden mogelijk.*
- 2.
- 3.

Ook de letter x wordt niet zo vaak gebruikt.
Hij wordt uitgesproken als 'ks'.

1 Schrijf de x-woorden in alfabetische volgorde op.

box	explosie	maximum
ex	export	mixer
examen	expres	saxofoon
exclusief	extra	taxi
excursie	fax	textiel
excuus	flexibel	triplex
exemplaar	luxe	
experiment	Luxemburg	

2 Welke woorden passen bij de plaatjes?

box

maximum

saxofoon

explosie

mixer

triplex

textiel

taxi

1 Welk woord met een x past bij de zin?

explosie

extra

mixer

maximum

expres

export

examen

experiment

1. Hij deed dat met opzet. expres2. De *ontploffing* was in de verre omtrek te horen.
explosie3. Om je rijbewijs te krijgen moet je een *test* doen.
examen4. Die *proef* mislukte helemaal. experiment5. In de stad is 50 kilometer de *topsnelheid*.
maximum6. Slagroom klop ik het liefst met een elektrische *klopper*.
mixer7. Bas krijgt één koekje meer dan de anderen.
extra8. De Edammer kaas is vooral bestemd voor de *uitvoer*.
export

2 Maak deze zinnen kloppend.

De eerste stukjes staan al op de goede plaatst.

1. De taxi	– deed	– de dame	– in de box.
2. De muzikant	– zaagde	– een figuur	– op zijn saxofoon.
3. Moeder	– zette	– de baby	– naar het station.
4. Het examen	– bracht	– een deuntje	– voor de jongen.
5. De leraar	– speelde	– te moeilijk	– in de klas.
6. Pieter	– was	– een experiment	– uit triplex.

1. De taxi bracht de dame naar het station.2. De muzikant speelde een deuntje op zijn saxofoon.3. Moeder zette de baby in de box.4. Het examen was te moeilijk voor de jongen.5. De leraar deed een experiment in de klas.6. Pieter zaagde een figuur uit triplex.

- 1 Kleur de ballonnen met de x-woorden groen en die met de ks-woorden blauw.

- 2 Lees het verhaal.

Verbeter de foute woorden.

De hex reed samen met haar ex in de taksi. Nauwelijx waren ze ingestapt of linxs van hen sloeg de blixem in. Er volgde een grote explosie. 'Hé, kijk daar eens,' zei de heks, 'wat is dat voor gex, in die boom zit een exter met een saksofoon!' 'Ik zag nix!' zei haar ex, 'die taksi rijdt ook zo hard, hij overschrijdt beslist de maximumsnelheid.

Is dat per ongeluk of ekspres?'

'Als we strax uitstappen,' fluisterde de heks, 'gaan we iets leux doen. Ik weet nog een spannend eksperiment met een mixer.'

heks	geks	expres
taxi	ekster	straks
nauwelijks	saxofoon	leuks
links	niks	experiment
bliksem	taksi	

- 3 Maak zelf zinnen met:

taxi – luxe

1. Meerdere antwoorden mogelijk.

aquarium – extra

2.

exemplaar – dagelijks

3.

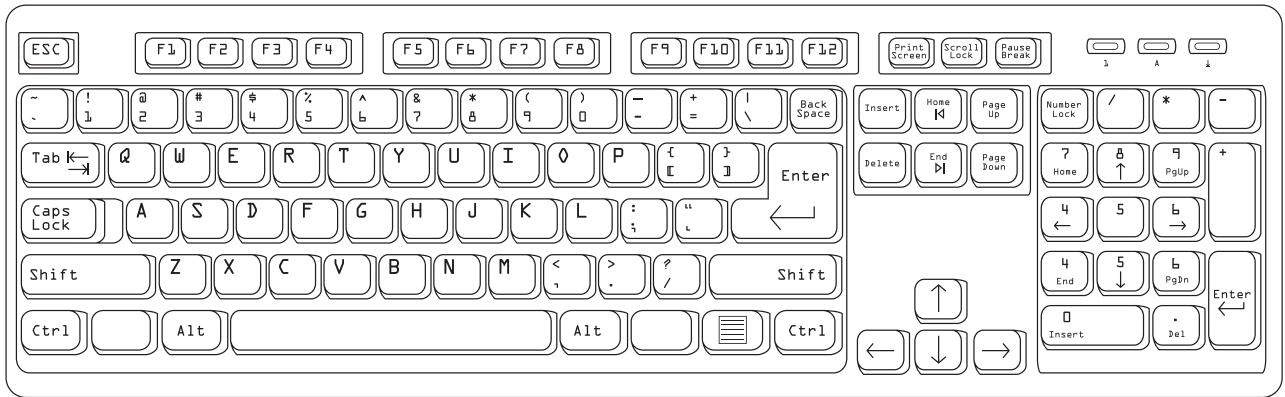
straks – Luxemburg

4.

nauwelijks – examen

5.

1 Yvonne leert typen. Ze typt allemaal woorden waarin een y voorkomt.

Schrijf jij de getypte woorden eens over.

s y m f o n i e =

symfonie

p y j a m a =

pyjama

h y e n a =

hyena

h o b b y =

hobby

t y p e n =

typen

y o g h u r t =

yoghurt

s y s t e e m =

systeem

t y p e =

type

m y s t e r i e =

mysterie

h y p n o s e =

hypnose

E g y p t e =

Egypte

s y m b o o l =

symbool

y o g a =

yoga

g y m n a s t i e k =

gymnastiek

2 Als je de woorden uit oefening 1 opleest, hoor je dat de y wordt uitgesproken als:

i bijvoorbeeld in gymnastiek en in symfonie

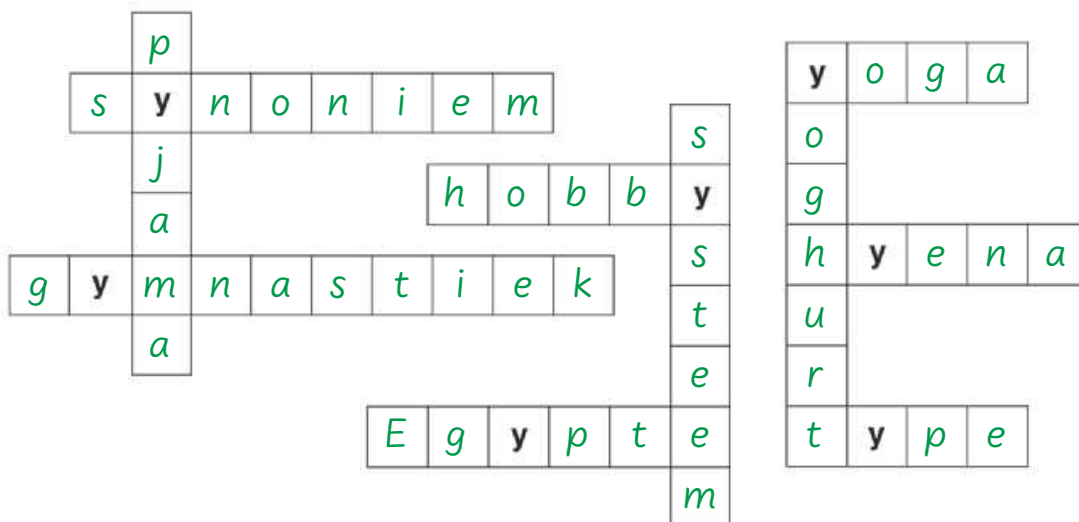
ie bijvoorbeeld in typen en in typen

j bijvoorbeeld in yoghurt en in yoga

1 Vul onderstaande woorden op de goede plaats in.

synoniem, yoghurt, systeem, hobby, yoga, pyjama, hyena, Egypte, type, gymnastiek

2 Vul een goed woord met y in.

1. 's Nachts draag ik een pyjama
2. De minister maakt een reis naar Egypte
3. Het orkest speelt een mooie symfonie
4. Paardrijden is een dure hobby
5. Wil je yoghurt of vla?
6. Op school vind ik gymnastiek leuk.

3 Maak steeds twee woorden door een stukje met y in te vullen.

<u>sym</u>	fonie bool	<u>ty</u>	pe pen	<u>hy</u>	pnose ena	<u>yo</u>	ghurt ga
------------	---------------	-----------	-----------	-----------	--------------	-----------	-------------

4 Maak nog een zin waarin het schuingedrukte woord voorkomt.

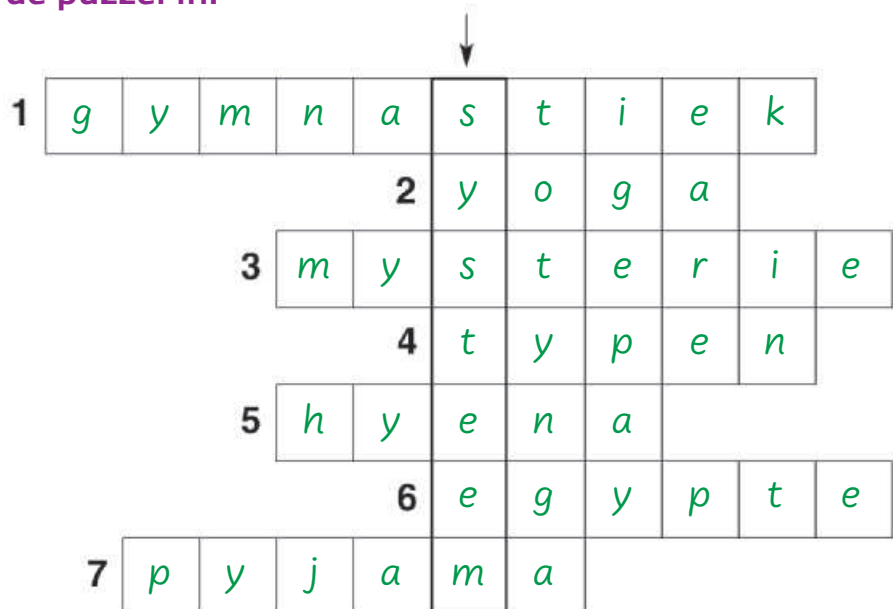
1. Teken en is mijn *hobby*.
Meerdere antwoorden mogelijk.
2. Een *hyena* is een roofdier.
.....
3. De duif is het *symbool* voor de vrede.
.....
4. Bij *yoga* leer je je ontspannen.
.....
5. Joodse mensen bidden in een *synagoge*.
.....

1 Maak nieuwe woorden door een woord met een y in te vullen.

yoghurt	fles	hockey	club	yoga	les
gym	broek	symfonie	orkest	type	machine

2 Vul woorden met y in de puzzel in.

1. sportief schoolvak
2. ontspanningsleer
3. raadsel of wonder
4. op een computer
5. roofdier
6. land in Noord-Afrika
7. slaapkleding

Onder de pijl staat: systeem

3 Wat een typefouten!

Streep de foute woorden door en schrijf de brief goed over.

4 ~~junie~~ 2020

~~Lieve~~ Cas,

Heb jij ook zo'n ~~zien yn~~ vakantie?

~~Ik~~ kan bijna niet meer wachten tot het zover ~~ies~~.

~~Dyt~~ jaar gaan wij naar ~~Egipte~~.

Waar gaan ~~julij~~ heen? Op ~~dri~~ ~~july~~ vertrekt ons vliegtuig.

Breng jij ons naar Schiphol?

~~Hartelieke~~ groeten,

Paul

4 juni 2020

Lieve Cas,

Heb jij ook zo'n zin in vakantie?

Ik kan bijna niet meer wachten tot het zover is.

Dit jaar gaan wij naar Egypte.

Waar gaan jullie heen? Op drie juli vertrekt ons vliegtuig.

Breng jij ons naar Schiphol?

Hartelijke groeten,

Paul

1 Bedenk bij elke zin twee vragen waarin het schuingedrukte woord voorkomt.

Voorbeeld:

1. De *typiste* typt. *Meerdere antwoorden mogelijk.*

Vragen: *Wat typt de typiste?*

Wil jij later typiste worden?

2. Ik koop een *aquarium*.

Vragen: *Waar koop ik het aquarium?*

Welke vissen ga ik in mijn aquarium doen?

3. Ik ga op *excursie*.

Vragen: *Wat ga ik doen op excursie?*

Met wie ga ik op excursie?

4. Teken en is mijn *hobby*.

Vragen: *Wat zijn mijn andere hobby's?*

Vanaf wanneer is tekenen mijn hobby?

5. Mijn broer speelt *saxofoon*.

Vragen: *Kan jij goed spelen op de saxofoon?*

Zou ik ook saxofoon kunnen spelen?

6. Sascha zakte voor het *examen*.

Vragen: *Had zij niet goed geleerd voor haar examen?*

Gaat ze haar examen over doen?

7. Hmm, *yoghurt* met aardbeien!

Vragen: *Eet ik yoghurt als mijn ontbijt of als toetje?*

Is yoghurt ook lekker met ander fruit?

2 Zoek steeds een woord met *q*, *x* of *y*.

ontploffing *explosie*

roofdier *hyena*

geweven stof *textiel*

vissenverblijf *aquarium*

zuur melkgerecht *yoghurt*

land in Europa *Luxemburg*

land in Afrika *Egypte*

overvloed *luxe*

tikken *typen*

raadsel *mysterie*

met opzet *expres*

muziekinstrument *saxofoon*

De **c** is ook een lastige letter, omdat hij niet altijd hetzelfde klinkt.
In het woord 'centimeter' klinkt de **c** als **s**.

Net als in:

* kapucijners

cent

* officier

procent

citroen

december

principe

recept

* cel

centraal

* solliciteren

feliciteren

lucifers

*ocean

*precies

narcis

1 Zoek van de woorden met een * de betekenis op en schrijf die op.

Kapucijners zijn peulvruchten.

Een officier is de bevelvoerder in het leger.

In de gevangenis hebben ze verschillende cellen.

Als je een baan wil, ga je solliciteren.

Een ocean is een wereldzee.

Precies is een ander woord voor exact.

Een regel is: 'Leer deze les: bij **ce** - **ci** - **cij** klinkt de **c** als **s**!'

2 Zet de woorden in de juiste rij.

proces, cement, hyacint, cijfer, centrum, kapucijners, stencil, cirkel, medicijn

ce

proces

cement

centrum

ci

hyacint

stencil

cirkel

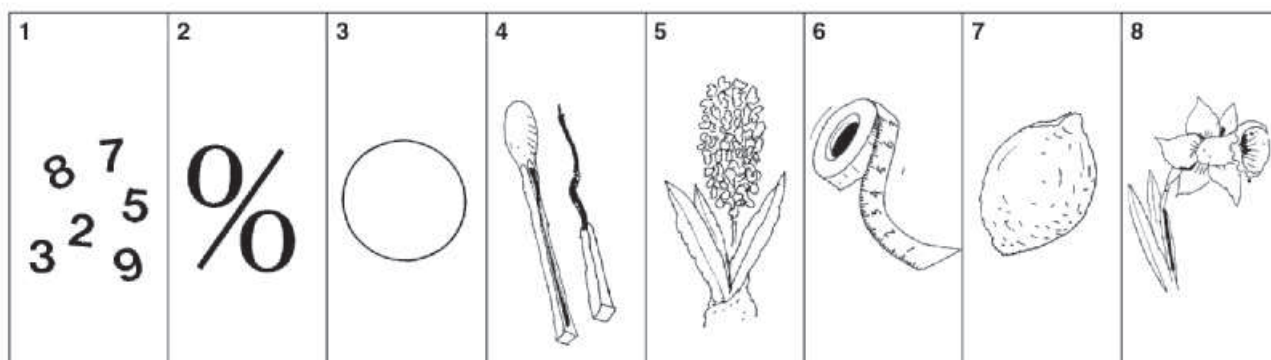
cij

cijfer

kapucijners

medicijn

3 Zet de goede c-woorden bij de plaatjes.

1. *cijfers*

2. *procent*

3. *cirkel*

4. *lucifers*

5. *hyacint*

6. *centimeter*

7. *citroen*

8. *narcis*

1 Maak zinnen met de volgende woorden:

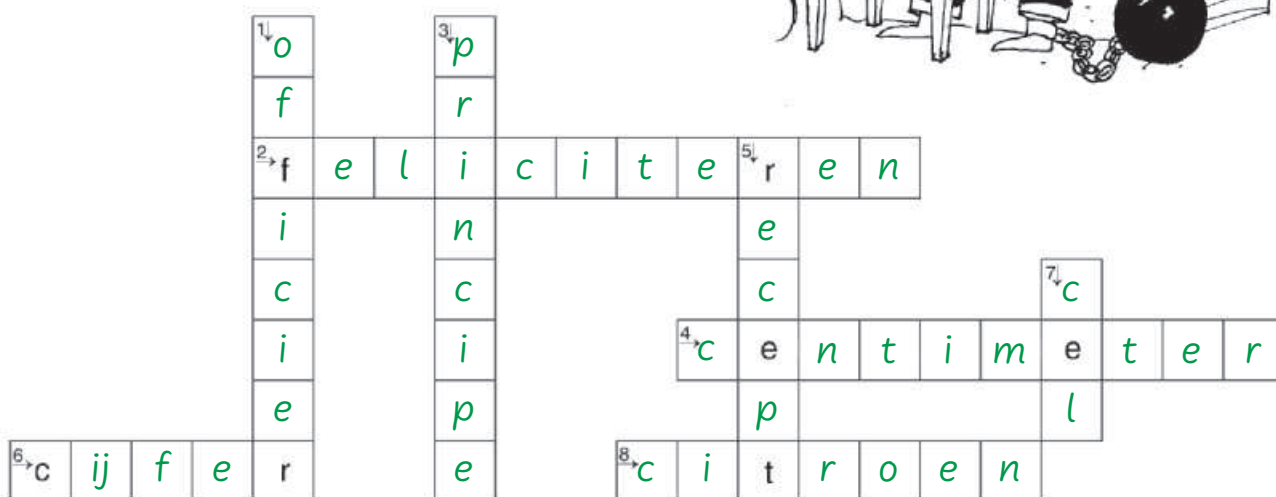
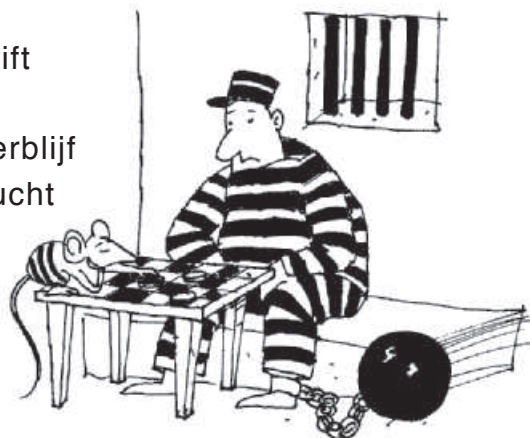
1. feliciteren	– cijfer
2. lucifers	– december
3. centimeter	– precies
4. centrum	– centraal
5. officier	– provincie
6. narcissen	– hyacinten

1. *Meerdere antwoorden mogelijk.*

2.
3.
4.
5.
6.

2 Puzzelen met c-woorden.

1. bevelvoerder in het leger	5. kookvoorschrift
2. gelukwensen	6. getal
3. stelregel	7. gevangenisverblijf
4. meetlint	8. gele, zure vrucht

3 Rijm met een c-woord op het schuingedrukte woord.

1. Mijn tante *Lies* is heel *precies*
2. Een doperwt is veel *kleiner* dan een *kapucijner*
3. Aan die rare *vent* geef ik beslist geen *cent*
4. In *Klaaswaal* staat de kerk *centraal*
5. Tussen het *groen* lag een schijfje *citroen*

1 Vul de juiste woorden in en schrijf de betekenis van de gezegdes erachter.

solliciteert – cent – precies – cent – recept

1. Hij is voor geen cent te vertrouwen.

Je kan hem echt niet vertrouwen.

2. Hij is een pietje precies.

Hij wil alles heel precies doen.

3. In het kookboek las ik een nieuw recept.

4. Hij solliciteert naar een draai om zijn oren.

Hij lukt uit dat hij stevig aangepakt wilt worden.

5. Zij heeft geen rooie cent.

Zij is heel erg blut.

2 Maak nieuwe woorden door een c-woord en een ander woord samen te voegen.

cirkel – kern – zaag – ~~rapport~~ – lucifers – stencil – winkel – papier –
doosje – december – sap – maand – citroen – centrum – ~~cijfer~~ – centrale

rapport + cijfer

= rapportcijfer

cirkel + zaag

= cirkelzaag

lucifer + doosje

= luciferdoosje

kern + centrale

= kerncentrale

stencil + papier

= stencilpapier

winkel + centrum

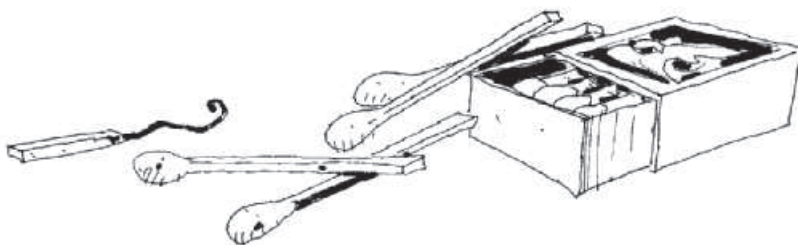
= winkelcentrum

december + maand

= decembermaand

citroen + sap

= citroensap

3 In elke regel is een c-woord verborgen. Schrijf dat woord op.

1. stukapoceanacipoecdecue ocean

2. doocaludoecenkanleercent cent

3. kopsollicicementapcoeput cement

4. auciroofverfascentraalopi centraal

Meerdere antwoorden mogelijk.

1 Verzin bij iedere verzamelnaam drie voorbeelden waarvan één met een c.

1. bloem	<i>margriet</i>	<i>hyacint</i>	<i>madeliefje</i>
2. vorm	<i>vierkant</i>	<i>driehoek</i>	<i>cirkel</i>
3. maand	<i>december</i>	<i>november</i>	<i>juli</i>
4. waterplas	<i>zee</i>	<i>meer</i>	<i>oceaan</i>
5. munt	<i>cent</i>	<i>euro</i>	<i>kroon</i>
6. beroep	<i>meester</i>	<i>officier</i>	<i>slager</i>
7. maateenheid	<i>centimeter</i>	<i>meter</i>	<i>millimeter</i>
8. vrucht	<i>kiwi</i>	<i>appel</i>	<i>citroen</i>

2 Vul in: c of s.

pro...*c*...es
o...*c*...aan
a...*s*...bak
lu...*c*...ifer
kas...*s*...a
...*s*...igaar

Vul c in als het kan.

vis...en
re...*c*...ept
...*c*...ijfer
offi...*c*...ier
bee...ten
ta...je

Vul de s in als het kan.

pro...ent
las...*s*...o
ka...*s*...tanje
hut...*s*...pot
...irkel
hya...int

3 De letters zijn door elkaar geraakt.
Schrijf de woorden goed onder de plaatjes.

emcidijn

ficierof

mentircete

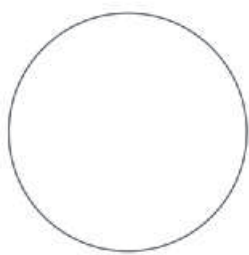
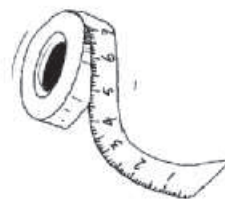
kircel

rociten

arnsic

sfulicer

bedcreme

*cirkel**officier**narcis**december**lucifers**citroen**medicijn**centimeter*

In het woord 'acrobaat' klinkt de **c** als **k**.

Net als in:

project
* risico
camera
inclusief
* narcose
* politicus

musicus
Canada
* exclusief
excuus
* cassis
cola

1 Zoek van de woorden met een * de betekenis op en schrijf die op.

Risico is gevaar voor schade of verlies.

Narcose is een slaapmiddel voor de operatie.

Politicus is iemand die werkt in de politiek.

Exclusief is iets unieks of iets wat niet inbegrepen is.

Cassis is een frisdrank met de smaak van zwarte bessen.

2 Vul de juiste woorden in.

Cuba – Canada – cola – componist – inclusief – postcode – narcose – camera – politicus – macaroni

- Ik drink graag *cola* als het warm is.
- Canada* ligt in Noord-Amerika.
- We eten vanavond *macaroni*.
- Mozart is een beroemd *componist*.
- Heb je op die brief ook de *postcode* geschreven?
- Het eindbedrag van de rekening is *inclusief* bedieningsgeld.
- Als ik op vakantie ga, neem ik mijn *camera* mee.
- De *politicus* hield een toespraak tijdens de verkiezingen.
- Het eiland *Cuba* behoort tot Midden-Amerika.
- De patiënt werd onder *narcose* gebracht.

1 Schrijf de woorden in de goede rij.

c	o	n	t	r	a	c	t	
p	r	o	v	i	n	c	i	e
s	t	e	n	c	i	l		
m	i	c	r	o	f	o	o	n
c	a	m	e	r	a			
s	e	c	o	n	d	e		
c	e	n	t	r	a	a	l	
c	e	m	e	n	t			

c klinkt als s

provincie

stencil

centraal

cement

c klinkt als k

contract

microfoon

camera

seconde

2 Maak zelf zinnen met de onderstaande woorden.

directeur – precies *Meerdere antwoorden mogelijk.*

officier – cassis

medicijn – direct

3 Maak de puzzel. Gebruik daarbij alleen c-woorden.

1. het tegenovergestelde
van exclusief

2. eiland in Midden-Amerika

3. kookvoorschrift

4. Limburg is een

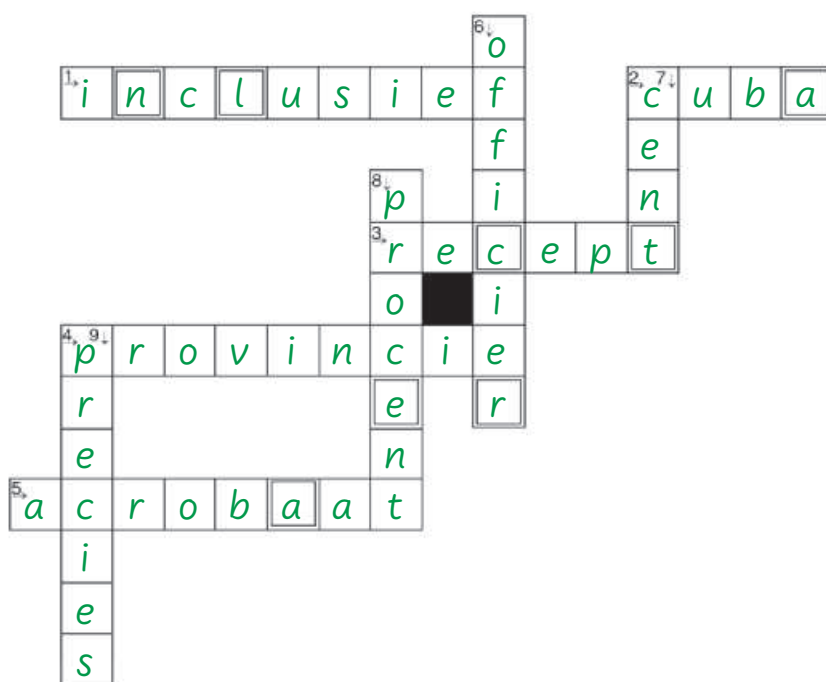
5. iemand die halsbrekende
toeren verricht

6. militair die het bevel voert

7. munt

8. %

9. stipt

De letters in de omrande vakjes zijn:

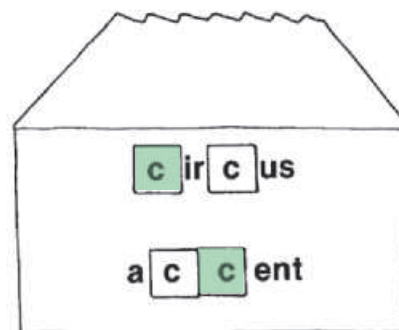
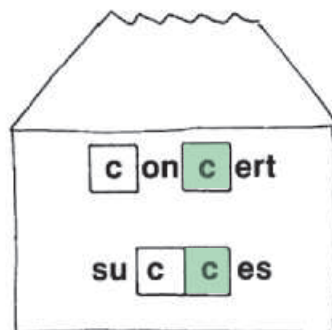
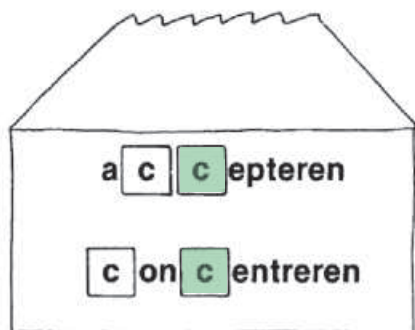
n l a c t e r a

Het woord is:

centraal

Extra moeilijk zijn woorden waarin twee keer een **c** voorkomt.
Die **c** kan als een **s** klinken, maar ook als een **k**.

- 1 Kleur in de huisjes de **c** die als **s** klinkt.
Denk daarbij aan de regel van **ce – ci – cij**.

- 2 Onderstreep de woorden met een **c** en zet ze in de goede rij.

De acrobaat was goed geconcentreerd terwijl hij
balanceerde op het touw in het circus. Hij liep heel
erg precies en nam geen enkel risico. Na afloop
feliciteerde men hem met het behaalde succes.
Trots poseerde hij voor de camera.

c = k

acrobaat
risico
camera

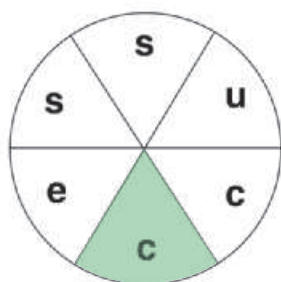
c = s

balanceerde
precies
feliciteerde

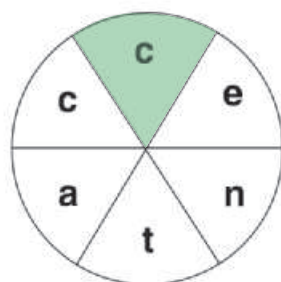
c = k en c = s

geconcentreerd
circus
succes

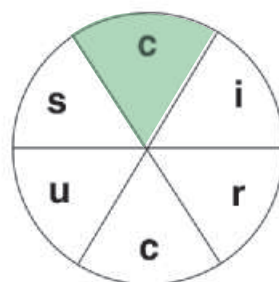
- 3 Schrijf de woorden die in de cirkels staan op.
Kleur het vakje waarin de **c** als **s** klinkt.

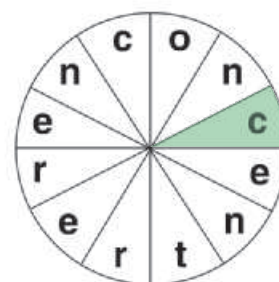
succes

accent

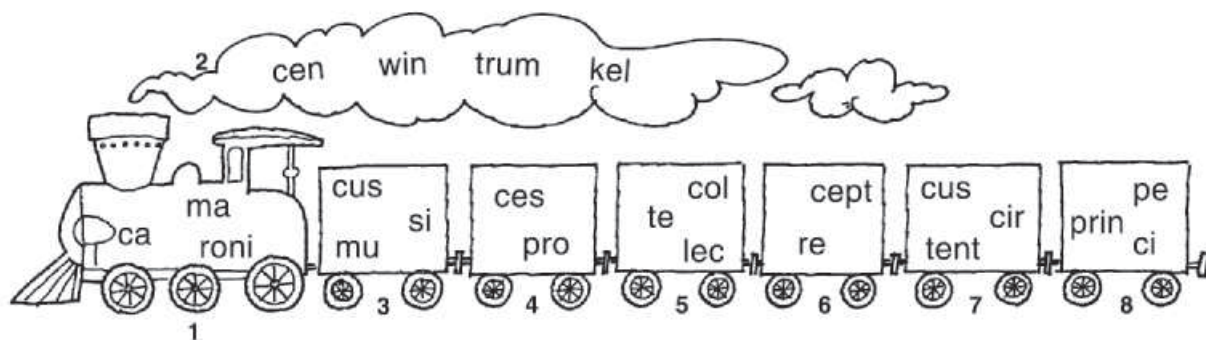

circus

concentreren

1 Welke woorden zie je in de trein? Schrijf ze eronder.

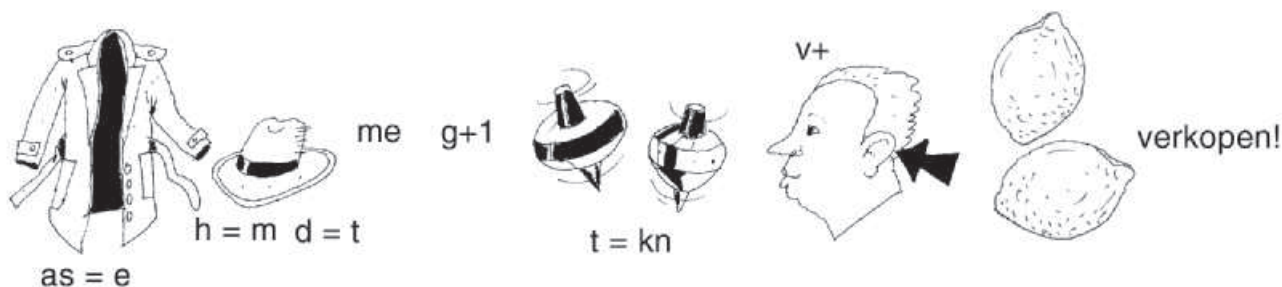
1. <u>macaroni</u>	3. <u>musicus</u>	5. <u>collecte</u>	7. <u>circustent</u>
2. <u>winkelcentrum</u>	4. <u>proces</u>	6. <u>recept</u>	8. <u>principe</u>

2 Trek een lijn tussen twee woorden die samen een nieuw woord kunnen vormen en schrijf dat nieuwe woord erachter.

cirkel	contact
lucifers	tent
provincie	cijfer
oog	kaartje
circus	stomer
cement	doosje
rapport	zaag
bioscoop	stad
ocean	molen

1. cirkelzaag
2. lucifersdoosje
3. provinciestad
4. oogcontact
5. circustent
6. cementmolen
7. rapportcijfer
8. bioscoopkaartje
9. oceanstomer

3 Welk spreekwoord staat hier?

Je moet me geen knollen voor citroenen verkopen!

Zoek in het woordenboek op wat het betekent.

Je moet me niet bedriegen/oplichten.

1 Vul in: c, x, k of s.

Een beroemd politi...c...us vloog in de ...c...ember 2020 de o...c...eaaan over. Hij wilde in ...C...anada een be...k...end musi...c...us gaan opzoe...k...en. Hij verheugde zich er enorm op om een ...c...on...c...ert van deze man, die ...k...larinet speelde, bij te wonen. Ook had hij met een ...k...ennis afgespro...k...en om in een e...xc...lusief restaurant te gaan eten.

Na afloop van het ...c...on...c...ert feli...c...iteerde de politi...c...us de musi...c...us met zijn daverende su...cc...es. 'Het stelde niets voor.' zei de musi...c...us. 'Het is mijn dagelij...k...s werk, en wilt u mij nu e...xc...u...s...eren? Er staat een heerlijk bord ma...c...aroni op mij te wachten.'

2 Maak in één zin reclame voor de volgende producten.

Maak er daarna een paar tekeningen bij die de klanten zullen aanspreken!

speculaas – aquarium – yoghurt – citroenen

1. *Wij verkopen de lekkerste citroenen.*

2. *Meerdere antwoorden mogelijk.*

3.

4.

1

3

2

4

Soms hoor je gewoon een **t** maar schrijf je **th**, bijvoorbeeld in thee.

- 1 Lees de volgende woorden en plaats ze in het goede vak.
Let op, alle **th's** komen onder elkaar te staan.

theorie
apothek
sympathiek
katholiek
thuis
thermoskan
methode

- 2 Vul het juiste woord in.

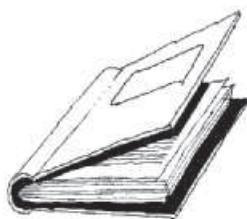
- thermometer 1. Loop jij mee met de **marathon** ?
thema 2. Ik haal een boek uit de **bibliotheek** .
bibliotheek 3. In welk **theater** wordt dat toneelstuk gespeeld?
marathon 4. De verwarming wordt geregeld met een **thermostaat** .
theepot 5. Ik neem koorts op met een **thermometer** .
theater 6. De tentoonstelling had als **thema** 'Rotterdam in het jaar 2020'.
thermostaat 7. Laat de **theepot** niet vallen.

- 3 Zet de **theek**-woorden bij het goede plaatje.

disco apo
hypo biblio
theek

discotheek

bibliotheek

apothek

hypothek

1 Zeg in een goede zin het tegenovergestelde.

Dat is een goede methode.

1. *Dat is een slechte methode.*

Ik vind mijn meester sympathiek.

2. *Ik vind mijn meester niet sympathiek.*

Ik heb wel eens een marathon gelopen.

3. *Ik heb nog nooit een marathon gelopen.*

Ik mag vanavond naar de discotheek.

4. *Ik mag vanavond niet naar de discotheek.*

Ik ben gezakt voor mijn theorie.

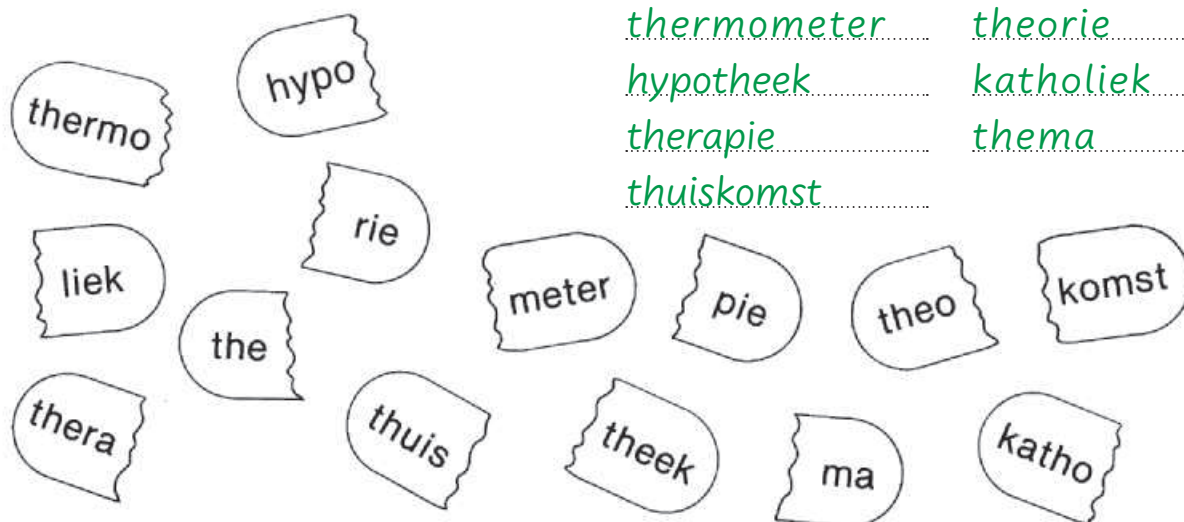
5. *Ik ben geslaagd voor mijn theorie.*

Hij krijgt fysiotherapie.

6. *Hij krijgt geen fysiotherapie.*

2 Zoek steeds twee stukken bij elkaar.

Maak er één woord van.

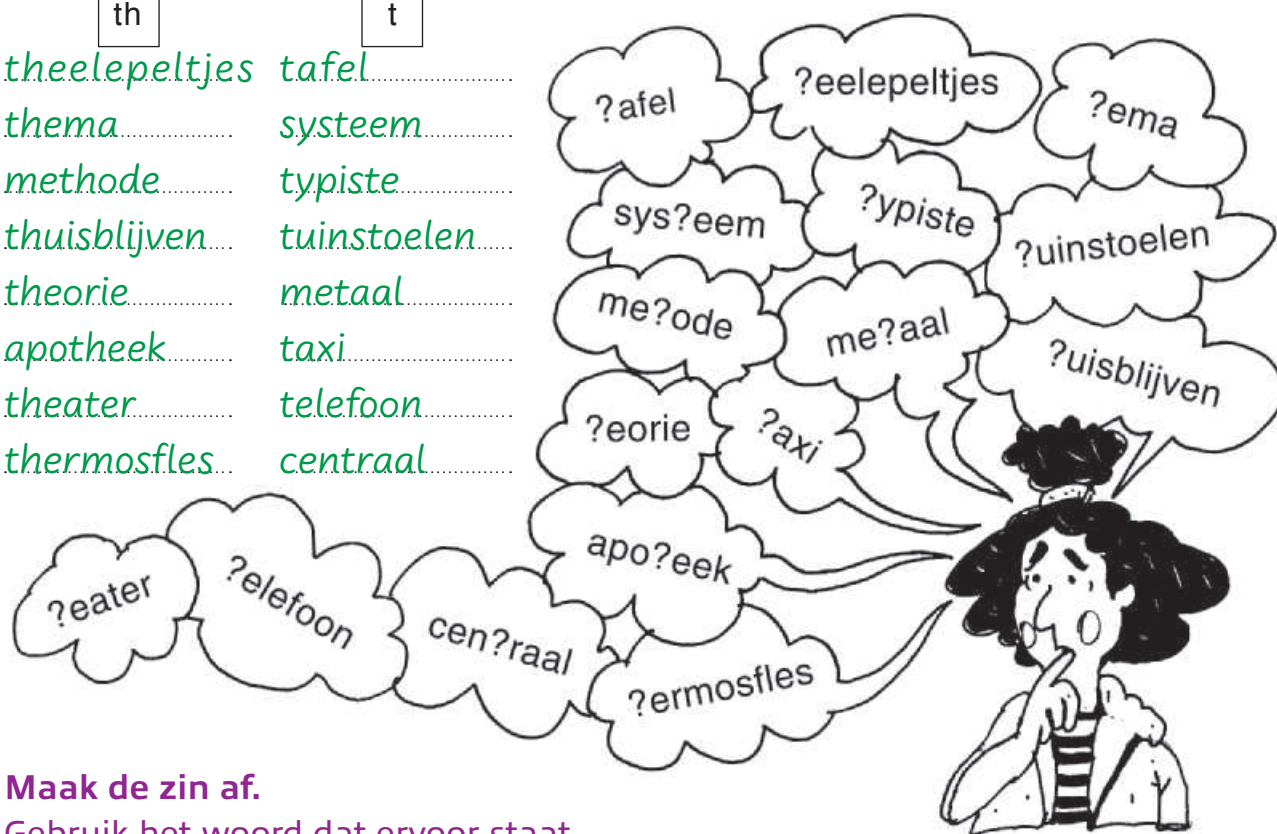
3 Maak van de stukjes die gegeven zijn th-woorden met de juiste betekenis.

1. schouwburg *theater*
2. droogdoek *theedoek*
3. boekenuitleen *bibliotheek*
4. men speelt hier discomuziek *discotheek*
5. warmtemeter *thermometer*
6. om thee mee te roeren *theelepels*
7. warmhoudkan *thermoskan*
8. niet uitgaan *thuisblijven*

a	bli	bi
blij	co	dis
doek	kan	le
me	mo	mos
o	pel	ter
ter	the	thee
thee	theek	theek
ther	ther	thuis
ven		

- 1 Lisa weet niet meer zo goed of ze **t** of **th** moet schrijven.
Kun jij haar misschien helpen? Zet de woorden in de goede rij.

th	t
theelepeltjes	tafel
thema	systeem
methode	typiste
thuisblijven	tuinstoelen
theorie	metaal
apotheek	taxi
theater	telefoon
thermosfles	centraal

- 2 Maak de zin af.
Gebruik het woord dat ervoor staat.

theelepeltjes	1. Mijn tante <i>Meerdere antwoorden mogelijk.</i>
apotheek	2. Naast de
theater	3. In december
bibliotheek	4. Gisteravond
thuisblijven	5. Opa wilde
thermometer	6. Als ik

- 3 Vul steeds een stukje met **th** in.

<i>thee</i>	kopje pot lepeltje
-------------	--------------------------

<i>ther</i>	mometer moskan mosfles
-------------	------------------------------

apo biblio disco	<i>theek</i>
------------------------	--------------

<i>the</i>	ater orie rapie
------------	-----------------------

1 Alles is aan elkaar geschreven. Schrijf jij de zinnen eens goed op.

1. Weredenmeteentaxinaarhettheater.
2. Voormijnexamenmoetikveeltheorieleren.
3. DattheeservieskomtuitEgypte.
4. Deapothekergafmijwatextrapillenmee.
5. Ikweeteenmethodeomeenhyenaonderhypnosetebrengen.
6. Dekatholiekekerkstaatpreciesinhetcentrumvanhetdorp.

1. *We reden met een taxi naar het theater.*
2. *Voor mijn examen moet ik veel theorie leren.*
3. *Dat theeservies komt uit Egypte.*
4. *De apotheker gaf mij wat extra pillen mee.*
5. *Ik weet een methode om een hyena onder hypnose te brengen.*
6. *De katholieke kerk staat precies in het centrum van het dorp.*

2 Zet onderstaande woorden in het meervoud.

thermometer	<i>thermometers</i>	thema	<i>thema's</i>	hyacin	<i>hyacinten</i>
examen	<i>examens</i>	mixer	<i>mixers</i>	theater	<i>theaters</i>
hyena	<i>hyena's</i>	hobby	<i>hobby's</i>	systeem	<i>systemen</i>
citroen	<i>citroenen</i>	acrobaat	<i>acrobaten</i>	collega	<i>collega's</i>

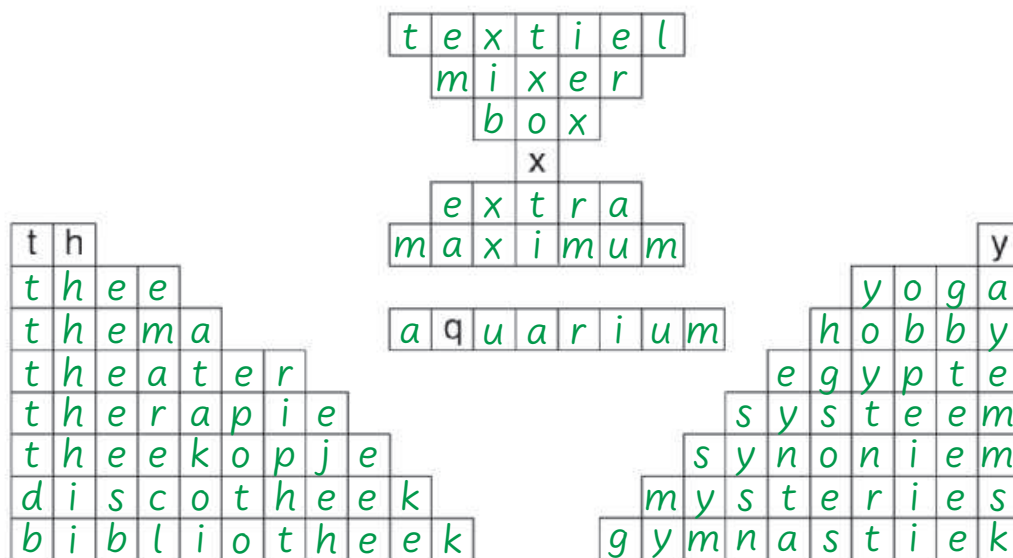
3 Kies het goede woord.

thermometer	– thermostaat	1. De verwarming regel je met een <i>thermostaat</i> .
concert	– principe	2. We luisterden naar een <i>concert</i> voor viool en piano.
export	– explosie	3. Die appels zijn bestemd voor de <i>export</i> .
symfonie	– sympathie	4. Een <i>symfonie</i> is een muziekstuk.
theorie	– therapie	5. De arts raadde mij een <i>therapie</i> aan.
Canada	– Egypte	6. <i>Egypte</i> is een land in Afrika.
procent	– proces	7. Hij heeft het <i>proces</i> gewonnen.

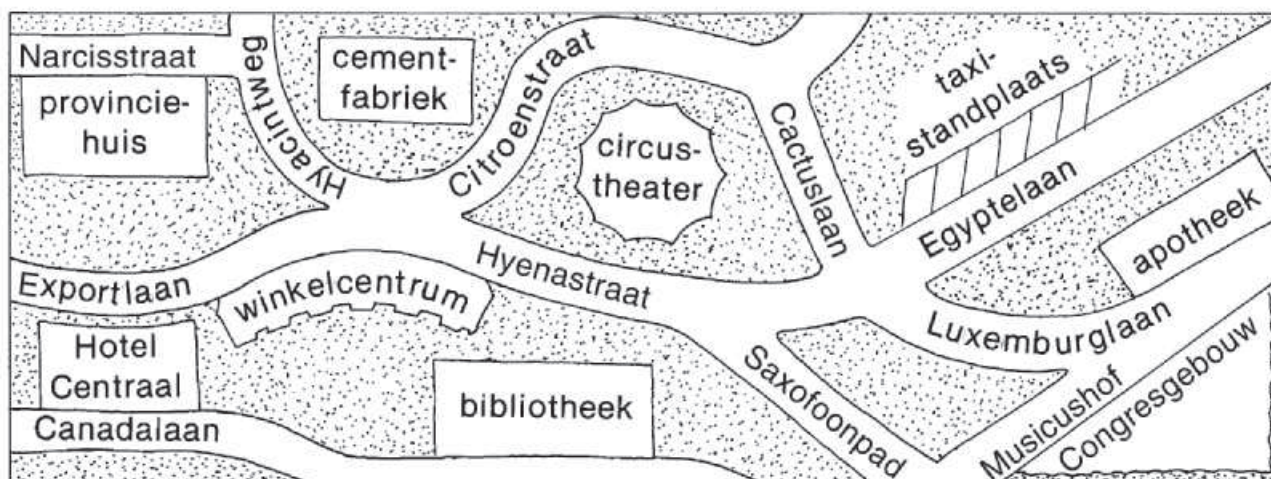

1 Vul woorden met x, y, q of th in.

Let op het aantal hokjes. Meerdere antwoorden mogelijk.

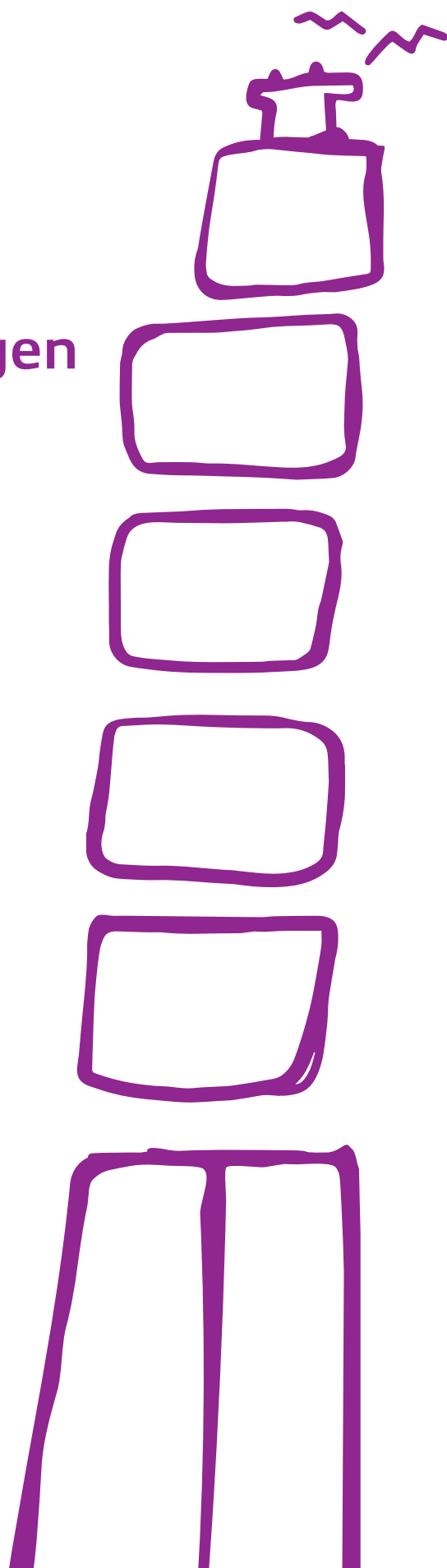

2 Schrijf alle woorden van de plattegrond in alfabetische volgorde op.

apotheek	Hotel Centraal
bibliotheek	Hyacintweg
Cactuslaan	Hyenastraat
Canadalaan	Luxemburglaan
cementfabriek	Musicushof
circustheater	Narcisstraat
Citroenstraat	provinciehuis
congresgebouw	Saxofoonpad
Egyptelaan	taxistandplaats
Exportlaan	winkelcentrum

moeilijke uitgangen

moeilijke uitgangen

Lees het volgende woord eens hardop: **skiën**.

Die twee puntjes op de **e** noemen we een trema.
Het trema geeft aan waar de nieuwe klankgroep begint.

1 Lees nu de volgende woordparen hardop.

Luister goed naar het verschil in uitspraak.

papieren – kopiëren

tweede – tweeën

zieke – Azië

reuze – reünie

Francien – financiën

ruiten – ruïne

**2 Onderstreep in de tv-gids alle woorden waarin een trema voorkomt.
Schrijf ze daarna nog eens op.**

televisie maandag 13 april

NEDERLAND 1

19:00 Op reis naar Italië

Italië

20:00 De vijf in de ruïne

ruïne

21:30 Ons buurland België

België

22:30 Cocaïnebende opgerold

cocaïnebende

NEDERLAND 2

19:00 Financiële adviezen

financiële

20:30 Op je knieën door de ruimte

knieën

21:30 De grote zeeën

zeeën

23:00 De principiële keus

principiële

NEDERLAND 3

19:00 Reünie in Breda

reünie

19:30 Zorg voor hygiëne

hygiëne

20:00 Journaal

20:30 Met zijn tweeën op reis

tweeën

21:00 De ideeënbus

ideeënbus

22:30 Paspoort: Arabië

Arabië

Arabië

Arabië

Arabië

Arabië

Arabië

Arabië

Arabië

Arabië

Arabië

Arabië

Arabië

Arabië

Arabië

Arabië

Arabië

Arabië

Arabië

Arabië

Arabië

Arabië

Arabië

Arabië

Arabië

Arabië

Arabië

Arabië

1 Maak de b-zinnen af.

De betekenis moet dezelfde zijn als in zin a.

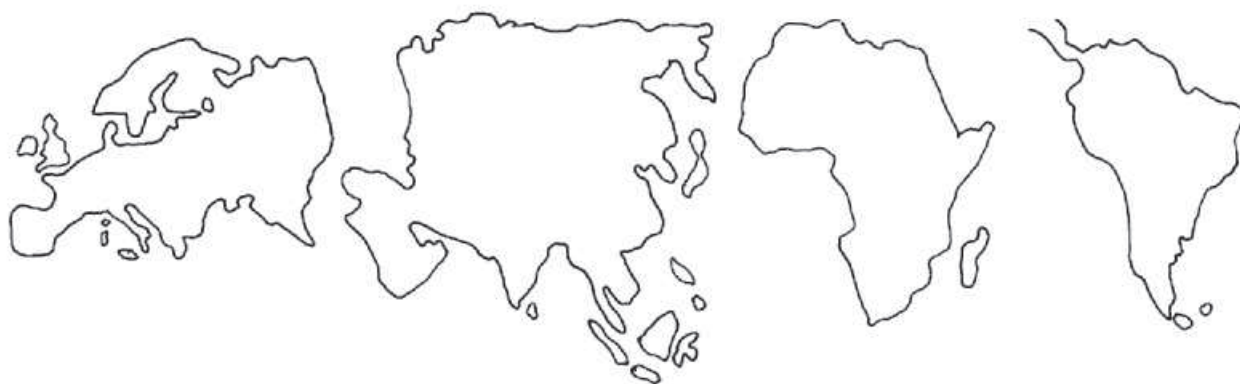
1. a. Mijn oom heeft geld genoeg om naar Argentinië te gaan.
b. Mijn ooms financiële toestand is zo dat hij naar Argentinië kan gaan.
2. a. Iedereen die op onze school gezeten heeft, is voor de reünie uitgenodigd.
b. Heb je op onze school gezeten, dan ben je voor de reünie uitgenodigd.
3. a. Wie geen slee heeft, kan niet sleeën.
b. Zonder slee is het niet mogelijk om te sleeën.

2 Welke landen horen bij de volgende werelddelen?

Vul ze op de goede plaats in en zet een trema waar dat nodig is.

Argentinië, België, Ierland, Brazilië, Tunesië, Japan, Indonesië, Kroatië, Roemenië, Egypte, Suriname, Pakistan, Marokko, Peru

Europa	Azië	Afrika	Zuid-Amerika
<u>België</u>	<u>Japan</u>	<u>Tunesië</u>	<u>Argentinië</u>
<u>Ierland</u>	<u>Indonesië</u>	<u>Marokko</u>	<u>Brazilië</u>
<u>Kroatië</u>	<u>Pakistan</u>	<u>Egypte</u>	<u>Suriname</u>
<u>Roemenië</u>			<u>Peru</u>

- 1 Zoek van de woorden vooraan eerst de betekenis op.
Vul daarna het juiste woord in zodat je goede zinnen krijgt.

financiële
oriënteren
cocaïne
neuriën
officiële
principiële
kopiëren
hygiëne
egoïst

1. Een **egoïst** is iemand die alleen aan zichzelf denkt.
2. Wie weinig geld heeft, heeft **financiële** zorgen.
3. De koningin kreeg een **officiële** ontvangst.
4. Wil jij voor mij dat werkblad **kopiëren** ?
5. Het is moeilijk om je in een vreemd land te **oriënteren**
6. Een goede **hygiëne** draagt bij tot de gezondheid.
7. Max Havelaar koffie is een **principiële** keus.
8. Ik hoorde haar **neuriën** onder het werk.
9. Er wordt tegenwoordig veel **cocaïne** gesmokkeld.

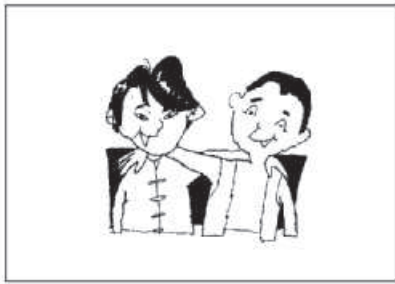
- 2 Plaats de trema's.

Italië	officiële	skiën	kopieën
zeeën	België	financiën	sleeën
knieën	cocaïne	neuriën	drieën

- 3 Het volgende stukje is geschreven met een computer die geen trema's kan typen. Wil jij die, in een andere kleur, aanbrengen?

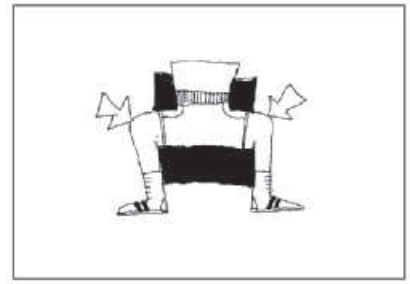
1 Vul in.

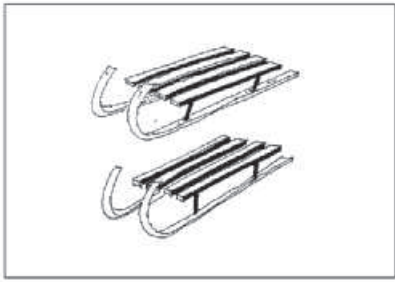
niet alleen, maar met z'n
..... tweeën

niet met z'n vieren, maar
met z'n drieën

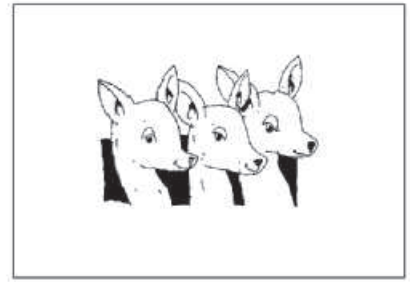
niet één knie, maar twee
..... knieën

niet één slee, maar twee
..... sleeën

niet één zee, maar drie
..... zeeën

niet één ree, maar drie
..... reeën

2 Plaats bij de volgende woorden, waar nodig, een trema.

ruïne

kopiëren

principes

ruiken

officiëren

reünie

principiële

officieel

België

reusachtig

neurïen

Israël

3 Zet de onderstaande woorden in het meervoud.

zee zeeën

idee ideeën

drie drieën

dictee dictees

principe principes

industrie industriën

kopie kopieën

dominee dominees

ski ski's

4 Maak zinnen waarin de volgende woorden voorkomen:

ruïne 1. Meerdere antwoorden mogelijk.

Azië 2.

egoïst 3.

knieën 4.

Er zijn woorden waarbij je aan het begin van de laatste klankgroep een **j** of een **w** hoort bij het lezen.

Lees maar eens hardop:

liniaal ideaal eventueel officieel

Zie je dat de **j** en **w** **niet opgeschreven** mogen worden, ook al hoor je ze wel?

1 Vul de volgende woorden in het juiste vak in.

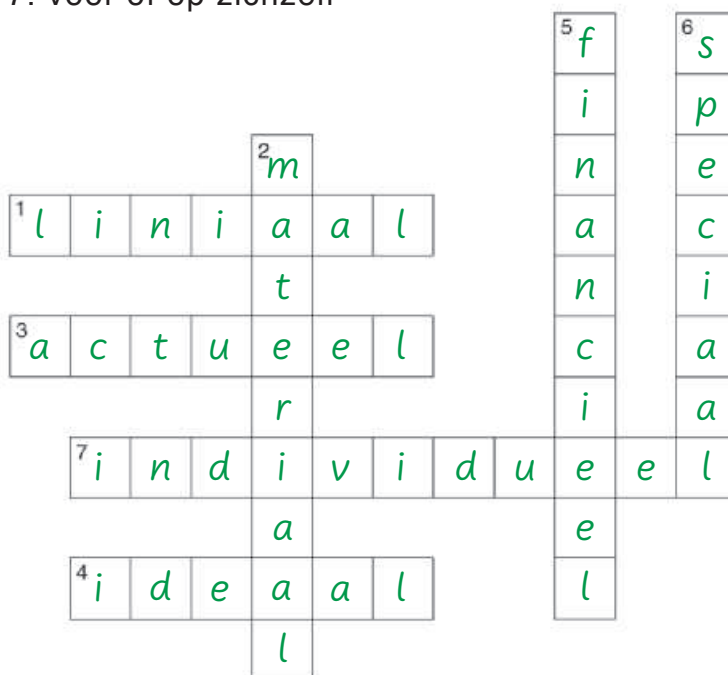
Zoek van de woorden die je niet kent de betekenis op in een woordenboek.

actueel – financieel – ideaal – speciaal – sociaal – individueel – officieel –
eventueel – provinciaal – principieel – materiaal – geniaal

-iaal	-eaal	-ueel	-ieel
speciaal	ideaal	actueel	financieel
sociaal		individueel	officieel
provinciaal		eventueel	principieel
materiaal			
geniaal			

2 Vul woorden uit oefening 1 in.

1. lat om lijnen langs te trekken
2. benodigdheden, grondstof
3. op dit ogenblik aan de orde
4. droombeeld, volmaakt
5. wat het geld betreft
6. bijzonder
7. voor of op zichzelf

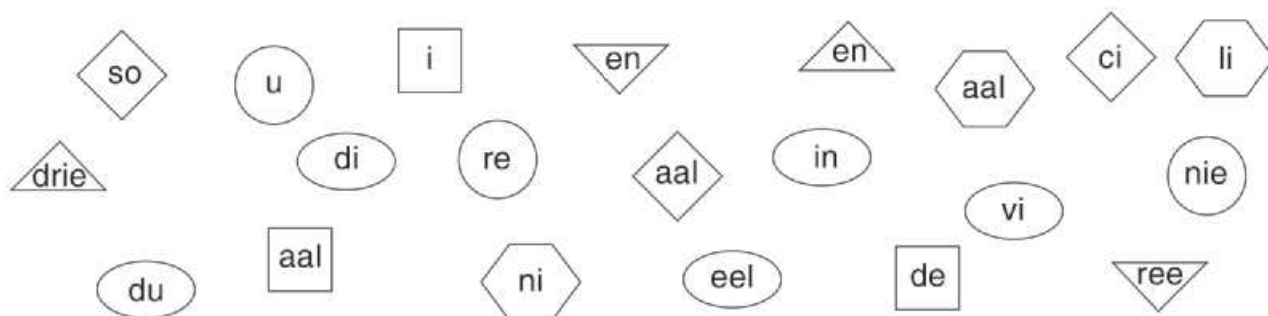

1 Beantwoord de volgende vragen:

italië
tweeën
provinciaal
skiën
materiaal
eventueel
officiële
ruïne
financieel
neuriën

1. In welk woord zit het woordje *vent* verstopt? *eventueel*
2. Wat is het langste woord? *provinciaal*
3. In welk woord staat twee keer een *f*, twee keer een *e* en twee keer een *i*? *officiële*
4. Welk woord moet je met een hoofdletter schrijven? *Italië*
5. Welk woord begint met een *r*? *ruïne*
6. Uit welk woord kun je het woordje *tam* halen? *materiaal*
7. Welk woord geeft een sport aan? *skiën*
8. In welk woord staan drie *e*'s achter elkaar? *tweeën*
9. Uit welk woord kun je het woord *reünie* halen? *neuriën*
10. Welk woord eindigt op *-ieel*? *financieel*

2 Zoek stukjes met dezelfde vorm bij elkaar en maak er een goed woord van. Als er een trema op moet, zet dat er dan op.

ideaal *reünie*
 reeën *individueel*
 drieën *sociaal*
 liniaal

Als je aan het eind van een woord *ies* hoort, schrijf je meestal **isch**.

1 Vul -isch in en lees de woorden. Weet je wat ze betekenen?

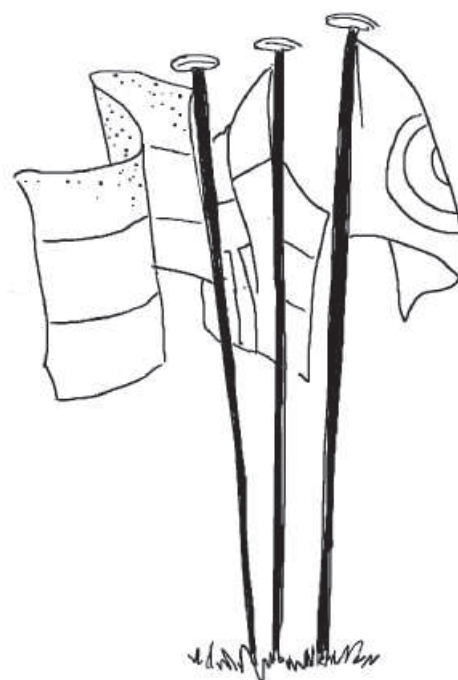
alfabet <i>isch</i>	democrat <i>isch</i>	krit <i>isch</i>
automat <i>isch</i>	econom <i>isch</i>	log <i>isch</i>
chem <i>isch</i>	elektr <i>isch</i>	med <i>isch</i>
biolog <i>isch</i>	gigant <i>isch</i>	prakt <i>isch</i>
communist <i>isch</i>	histor <i>isch</i>	romant <i>isch</i>

2 Vervang het schuingedrukte deel door een woord dat eindigt op -isch.

tropisch	1. Ik regel dat <i>per telefoon</i> .	<i>telefonisch</i>
typisch	2. De voorstelling was <i>grappig</i> .	<i>komisch</i>
fantastisch	3. Hij reageerde <i>vreemd</i> .	<i>typisch</i>
technisch	4. Het is <i>vanzelfsprekend</i> dat je die conclusie trekt.	<i>logisch</i>
kritisch	5. Je moet dat een beetje <i>handig</i> aanpakken.	<i>praktisch</i>
telefonisch	6. Die oplossing is volgens <i>de regels van de techniek</i> onmogelijk.	<i>technisch</i>
medisch	7. Die plant groeit alleen maar in een <i>zeer warm</i> klimaat.	<i>tropisch</i>
praktisch	8. Dat is een <i>geweldig</i> idee.	<i>fantastisch</i>
komisch	9. Wil je dat nog eens zeer <i>nauwkeurig</i> bekijken.	<i>kritisch</i>
logisch	10. Ik slik die pil op advies <i>van de dokter</i> .	<i>medisch</i>

3 Elk land zijn eigen vlag.

België	Egypte
de <i>Belgische</i> vlag	de <i>Egyptische</i> vlag
Australië	Israël
de <i>Australische</i> vlag	de <i>Israëlische</i> vlag
Tunesië	Indonesië
de <i>Tunesische</i> vlag	de <i>Indonesische</i> vlag

1 We zeggen: een blauw vest en een blauwe trui. Zo ook:

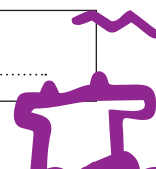
een olympisch record – de *Olympische* Spelen
 een grafisch bedrijf – de *grafische* school
 een toeristisch programma – een *toeristische* route
 een tropisch oerwoud – een *tropische* regenbui
 romantisch kaarslicht – *romantische* gedichten
 op medisch advies – een *medische* behandeling
 een theoretisch verhaal – een *theoretische* vraag
 het Atlantisch bondgenootschap – de *Atlantische* Oceaan
 een technisch probleem – een *technische* oplossing
 een typisch voorbeeld – een *typische* reactie

2 Maak een zin met:

telefonisch(e) 1. *Meerdere antwoorden mogelijk.*
 democratisch(e) 2.
 Russisch(e) 3.
 kritisch(e) 4.
 chemisch(e) 5.

3 Kun je het woord met *-isch* erbij vinden?

automaat	<i>automatisch</i>	biologie	<i>biologisch</i>
telefoon	<i>telefonisch</i>	België	<i>Belgisch</i>
economie	<i>economisch</i>	elektriciteit	<i>elektrisch</i>
communisme	<i>communistisch</i>	socialisme	<i>socialistisch</i>
techniek	<i>technisch</i>	chaos	<i>chaotisch</i>

- 1 **Neem een boek of een krant.**
Zoek daarin woorden op met **-isch** en schrijf er acht over.
Geef van twee woorden de betekenis.

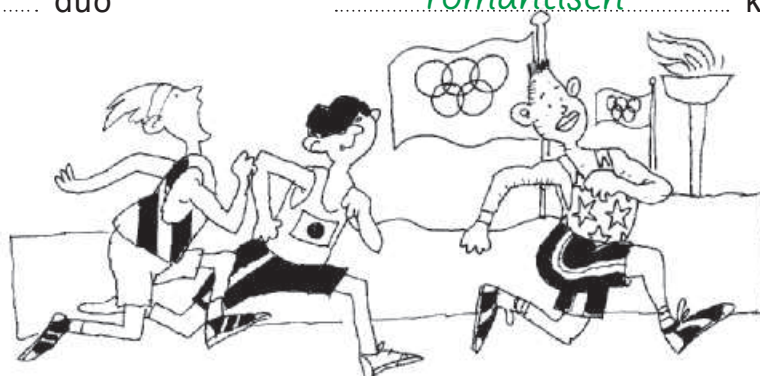
1. **Meerdere antwoorden**
 2. **mogelijk**
 3.
 4.
 5.
 6.
 7.
 8.
- betekent
- betekent

- 2 **Zet strepen tussen de woorden en schrijf de woorden met **-isch(e)** achter de zinnen.**

1. Dat is nog al logisch. **logisch**
2. Wim krijgt een elektrische trein. **elektrische**
3. Oma houdt van Indische eten. **Indisch**
4. Het was een fantastische reis. **fantastische**
5. Zij traint voor de Olympische Spelen. **Olympische**
6. Dat is typisch hiets voor jou. **typisch**
7. Zij vormen een komisch duo. **komisch**
8. Is dat economisch wel verantwoord? **economisch**

- 3 **Vul een woord met **-isch(e)** in.** *Meerdere antwoorden mogelijk.*

een tropisch	oerwoud	de Belgische	vlag
een elektrisch	scheerapparaat	de Atlantische	Oceaan
een medisch	onderzoek	de Australische	kust
een praktisch	voorbeeld	de Olympische	Spelen
een grafische	school	de kritische	douane
een communistische	partij	chemisch	reinigen
een logische	oplossing	praktische	tips
een historisch	schouwspel	automatische	deuren
een komisch	duo	romantisch	kaarslicht

Lees de woorden met **tie** op het eind. Je hoort '(t)sie', maar je schrijft tie.
 attentie – repetitie – advertentie – prestatie – informatie – felicitatie –
 combinatie – motivatie – productie – operatie – emigratie – definitie –
 redactie – oriëntatie – democratie

1 Zet bovenstaande woorden in alfabetische volgorde.

1. <u>advertentie</u>	6. <u>emigratie</u>	11. <u>oriëntatie</u>
2. <u>attentie</u>	7. <u>felicitatie</u>	12. <u>prestatie</u>
3. <u>combinatie</u>	8. <u>informatie</u>	13. <u>productie</u>
4. <u>definitie</u>	9. <u>motivatie</u>	14. <u>redactie</u>
5. <u>democratie</u>	10. <u>operatie</u>	15. <u>repetitie</u>

2 Zet de woorden achter de juiste omschrijving.

expositie – reparatie – directie – discriminatie – situatie – traditie

- Een toestand noemt men ook wel een situatie.
- Een oud gebruik heet een traditie.
- Onderscheid maken noemt men discriminatie.
- Als je iets herstelt, is dat een reparatie.
- Een tentoonstelling heet ook wel een expositie.
- De leiding van een bedrijf heet de directie.

3 Maak zinnen waarin de volgende woorden voorkomen:

- advertentie 1. Meerdere antwoorden mogelijk.
- arrestatie 2. _____
- vakantie 3. _____
- portie 4. _____
- actie 5. _____
- operatie 6. _____

1 Kleur alle woorden die eindigen op -tie.

Zoek dan uit de advertenties de -tie-woorden met:

Te koop: collectie schilderijen.	Naar Piet voor uw portie friet.	Verbeter uw concentratie met primacon.
Bij ons heeft u 10 jaar garantie.	Test zelf uw intelligentie met SLIM.	Inbreken? Informatie bij de politie.
Steun actie organisatie democratie.	Stuur uw reactie naar de redactie.	Mina doet uw hele administratie.

1. cent **concentratie**
2. demo **democratie**
3. oli **politie**
4. elli **intelligentie**
5. olle **collectie**
6. port **portie**
7. rant **garantie**
8. nisa **organisatie**
9. mini **administratie**
10. dac **redactie**

2 Schrijf een verhaaltje. Gebruik de woorden in de gegeven volgorde.

advertentie – vakantie – informatie – reisorganisatie

Meerdere antwoorden mogelijk.

3 Zet onderstaande woorden in het meervoud.

situatie **situaties**
 reactie **reacties**
 notitie **notities**
 definitie **definities**

actie **acties**
 traktatie **traktaties**
 prestatie **prestaties**
 combinatie **combinaties**

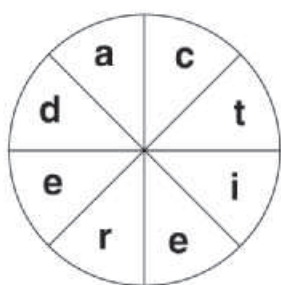
1 Schrijf van de woordparen het woord op waarin je een s hoort, maar niet schrijft.

positie – positief	<u>positie</u>	portie – politiek	<u>portie</u>
directeur – directie	<u>directie</u>	nationaal – tien	<u>nationaal</u>
kantine – station	<u>station</u>	politiek – politie	<u>politie</u>
isolatie – kwartier	<u>isolatie</u>	democratie – democratisch	<u>democratie</u>

2 Kies het goede woord.

expositie – politie	Hij is agent bij de	<u>politie</u>
functie – operatie	Ik wil solliciteren naar die	<u>functie</u>
revolutie – contributie	In 1789 begon de Franse	<u>revolutie</u>
emotie – motivatie	Zijn stem trilde van	<u>emotie</u>
redactie – reactie	Hij werkt bij de	<u>redactie</u> van de krant.
expositie – expeditie	Zij ging mee op een	<u>expeditie</u> naar de noordpool.
notitie – positie	U brengt mij in een moeilijke	<u>positie</u>
administratie – garantie	Zij werkt bij de	<u>administratie</u>
isolatie – combinatie	Die kleuren vormen een mooie	<u>combinatie</u>

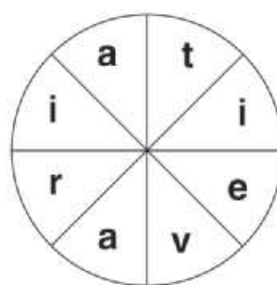
3 Welke woorden staan er?

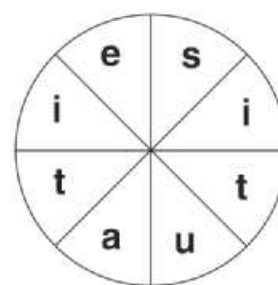
redactie

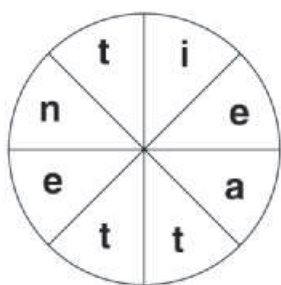
garantie

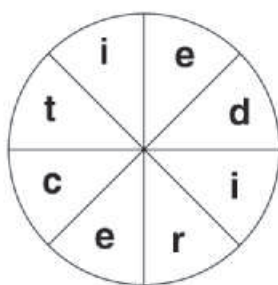
variatie

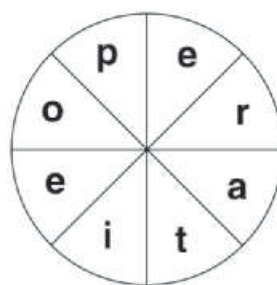
situatie

attentie

directie

operatie

vakantie

Een aantal woorden schrijf je met het achtervoegsel **-teit**.

1 Bekijk de volgende woorden goed.

Dek ze daarna af, pak een blaadje en schrijf ze nog eens uit je hoofd op. Woorden die je niet kent, zoek je natuurlijk op in het woordenboek.

majesteit

publiciteit

universiteit

sportiviteit

activiteit

specialiteit

brutaliteit

kwaliteit

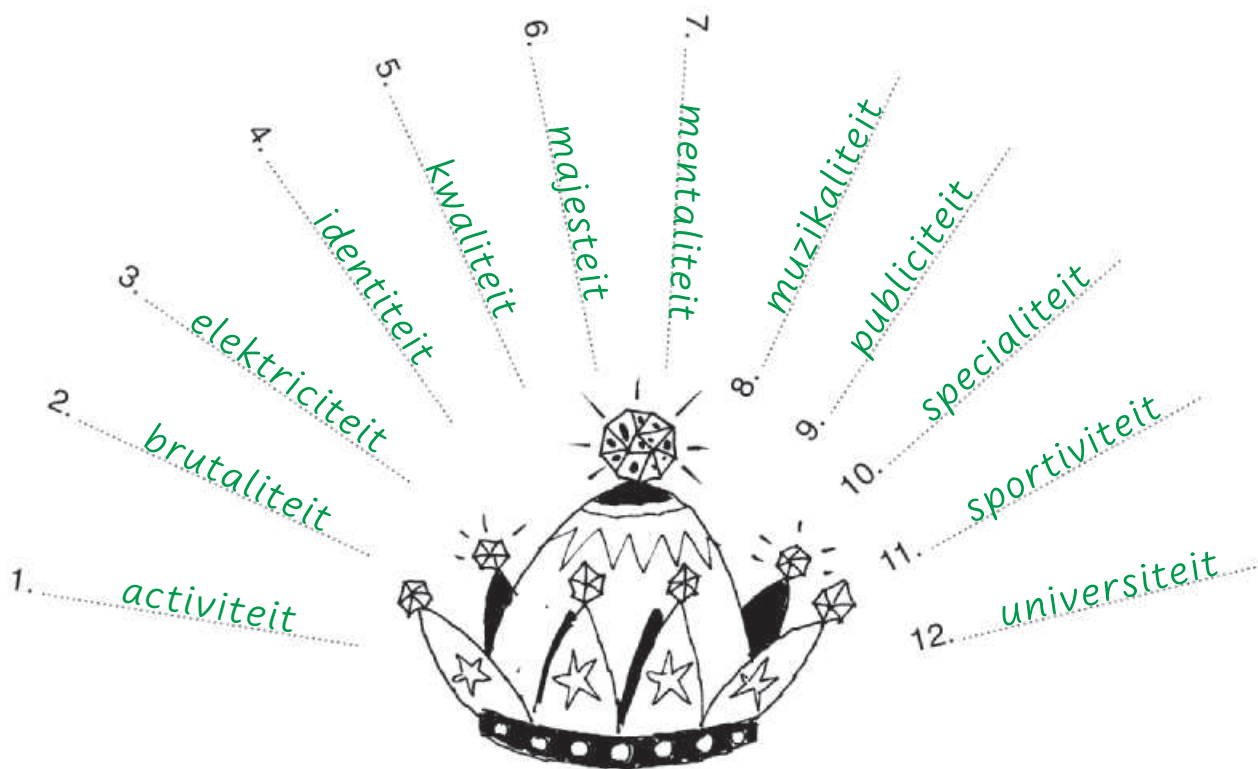
mentaliteit

muzikaliteit

elektriciteit

identiteit

2 Schrijf de woorden hieronder nog eens in alfabetische volgorde op.

3 Vul een woord met **-teit uit de vorige oefening in.**

1. Hare **majesteit** de koningin bracht een bezoek aan Spanje.
2. Om tegen je verlies te kunnen heb je een sportieve **mentaliteit** nodig.
3. Wat ik zo in die voetballer bewonder is zijn **sportiviteit**
4. Zij maken ook jam, maar slasaus is hun **specialiteit**
5. Als je chocola te lang bewaart, gaat de **kwaliteit** achteruit.
6. Vandaag was er veel **activiteit** in de haven.
7. Met die stunt probeerde hij in de **publiciteit** te komen.
8. Schaam je je niet voor zo'n **brutaliteit** ?
9. Aan de **universiteit** kun je studeren.

Er zijn ook een heleboel woorden met **-heid** als achtervoegsel, bijvoorbeeld: vrijheid.

Meerdere antwoorden mogelijk.

1 Welke woorden kun je zelf bedenken? Schrijf ze hieronder eens op.

1. <u>snelheid</u>	4. <u>verliefdheid</u>	7. <u>aardigheid</u>
2. <u>houdbaarheid</u>	5. <u>afwezigheid</u>	8. <u>luiheid</u>
3. <u>alertheid</u>	6. <u>apartheid</u>	9. <u>gekheid</u>

2 Zoek een passend plaatje bij de volgende begrippen.

snelheid – wijsheid – verliefdheid – traagheid – schoonheid – droefheid – eenzaamheid – werkgelegenheid

verliefdheid

droefheid

snelheid

traagheid

eenzaamheid

wijsheid

schoonheid

werkgelegenheid

3 Schrijf het tegenovergestelde woord met **-heid op.**

veiligheid <u>onveiligheid</u>	tevredenheid <u>ontevredenheid</u>
meerderheid <u>minderheid</u>	mogelijkheid <u>onmogelijkheid</u>
afwezigheid <u>aanwezigheid</u>	gezondheid <u>ongezondheid</u>
zekerheid <u>onzekerheid</u>	blijheid <u>droefheid</u>
snelheid <u>traagheid</u>	wijsheid <u>domheid</u>
eerlijkheid <u>oneerlijkheid</u>	

1 Welke woorden met *-heid* of *-teit* passen in deze zinnen?

1. Doordat de *elektriciteit* uitviel, moesten we kaarsen aansteken om toch nog iets te kunnen zien.
2. Komt u binnen *majesteit* , hier staat uw troon!
3. Het ongeluk is gebeurd als gevolg van de *gladheid*
4. Ik geloof je toch niet, spreek nu maar de *waarheid*
5. Verkeersborden zijn niet voor de grap,
ze zijn er voor de *veiligheid*
6. Let goed op dat er niets gebeurt, jij draagt de *verantwoordelijkheid*.
7. Die filmster is prachtig, het is een *schoonheid*
8. Je bent aan het fantaseren, keer terug tot de *realiteit / werkelijkheid*
9. Het meisje bloosde van *verlegenheid*
10. Als je een schorre stem of een snotneus hebt,
heb je een *verkoudheid* opgelopen.

2 Maak zelf reclameborden met de gegeven woorden.

zekerheid – kwaliteit – specialiteit – veiligheid – snelheid – gezondheid

*Kies je voor
zekerheid?
Poets dan
met **Pliep!***

*Meerdere
antwoorden
mogelijk.*

1 Plaats de stukjes in de juiste volgorde. Schrijf de woorden goed op.

1. gen heid le ver : verlegenheid
2. li men teit ta : mentaliteit
3. tie o ra pe : operatie
4. le nisch te fo : telefonisch
5. jec tie in : injectie
6. tu si a tie : situatie
7. teit li kwa : kwaliteit
8. di in du eel vi : individueel
9. lan tisch At : Atlantisch
10. heid nig zui : zuinigheid

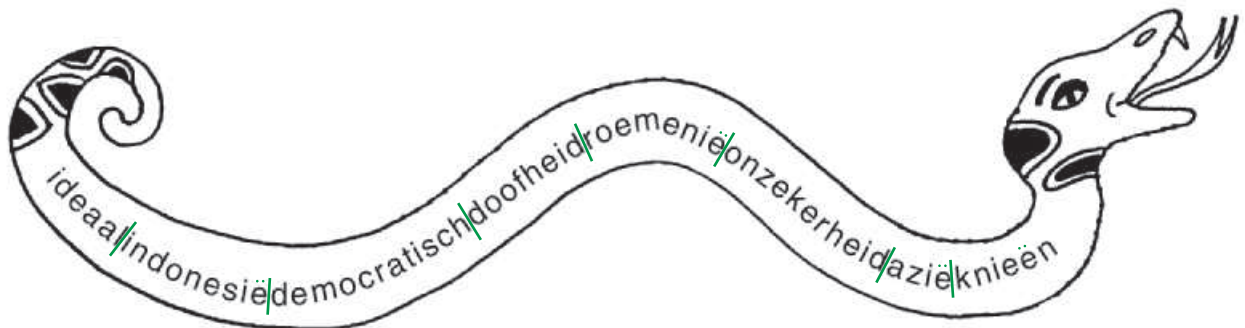
2 Zoek het woord met de tegenovergestelde betekenis erbij.

- vlugheid : traagheid
- praktisch : theoretisch
- fantasie : werkelijkheid
- brutaliteit : beleefdheid
- leugen : waarheid
- nationaal : internationaal

internationaal
beleefdheid
traagheid
werkelijkheid
theoretisch
waarheid

3 Alle woorden zijn aan elkaar geschreven.

Zet een streep tussen de woorden en plaats waar nodig een trema.
Schrijf de woorden daarna onder de slang.

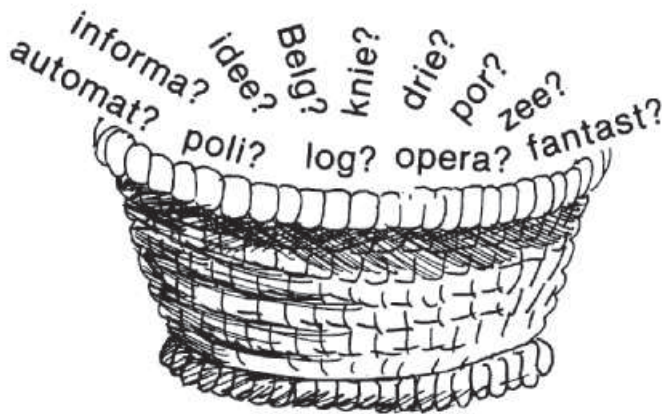

ideaal democratisch Roemenië Azië

Indonesië doofheid onzekerheid knieën

1 Zet de stukken uit de mand in het goede vak.

-ën	-isch	-tie
ideeën	automatisch	informatie
knieën	Belgisch	portie
drieën	fantastisch	politie
zeeën	logisch	operatie

2 Maak zinnen die de directeur kan zeggen.

Gebruik het woord dat ervoor staat.

De directeur van ons bedrijf zei:

directie	1. Meerdere antwoorden mogelijk.
financiële	2.
concurrentie	3.
eventueel	4.
prestatie	5.
technische	6.
administratie	7.
vakantie	8.

3 Vul de juiste vorm van het woord in.

democratie	1. Nederland is een democratisch land.
natie	2. Bij de plechtigheid werd de nationale vlag gehesen.
officieel	3. De officiële instanties ontkennen dat bericht.
traditie	4. De Zeeuwse kap hoort bij de traditionele klederdracht.
tropen	5. Die plant groeit alleen in tropische oerwouden.
intelligentie	6. Dat is een intelligente opmerking.
actie	7. Mijn opa is nog heel actief.

- 1 De woorden in de eerste kolom zijn niet af. In welke kolom(men) passen ze? Schrijf ze daar in.

	-isch	-ieel	-iaal	-eaal	-teit
Belg	Belgisch				
democrat	democratisch				
offic		officieel			
spec	specialistisch		speciaal		specialiteit
mater	materialistisch	materieel	materiaal		
financ		financieel			
kwali					kwaliteit
id	idealistisch			ideaal	idealiteit
Arab	Arabisch				
soc	socialistisch		sociaal		socialiteit
activi	activistisch				activiteit

- 2 Van welke woorden kun je woord met **-isch** en/of **-teit** maken?

brutaal – democratie – operatie – speciaal – informatie – techniek – Israël – actief – politie – kritiek – intelligentie – alfabet – mentaal

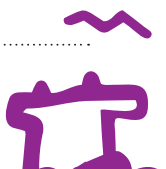
-isch	-teit
democratisch	brutaliteit
specialistisch	specialiteit
technisch	activiteit
Israëliisch	mentaliteit
kritisch	
alfabetisch	

- 3 Maak zinnen waarin de volgende woorden voorkomen:

toeristisch – vakantie *Meerdere antwoorden mogelijk.*

reünie – speciaal

Olympisch(e) Spelen – organisatie

1 Onderstreep de fouten in de volgende zinnen.

Schrijf de zinnen daarna goed op.

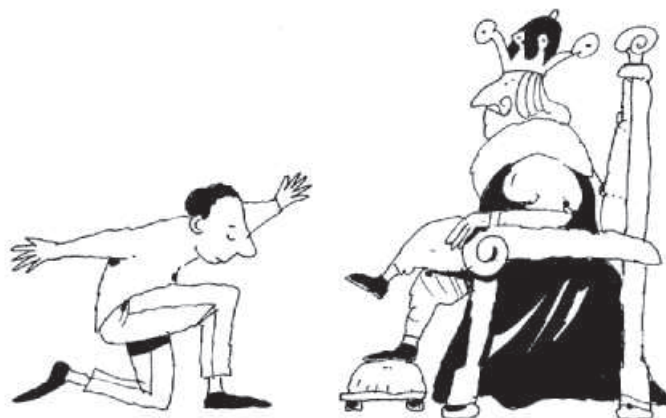
1. In Scandinavië zijn skien en sleën tradisionele activiteiten.
In Scandinavië zijn skiën en sleeën traditionele activiteiten.
2. We gaan in de paasvakantsie volgens de tradisie met zijn tweën naar Groot-Brittanie.
We gaan in de paasvakantie volgens de traditie met zijn tweeën naar Groot-Brittannië.
3. In de advertentsie werd gevraagd om iemand met technieke kwalitijden.
In de advertentie werd gevraagd om iemand met technische kwaliteiten.
4. In een democratsie wordt ook notisie genomen van de aanwezighijt van minderheden.
In een democratie wordt ook notitie genomen van de aanwezigheid van minderheden.
5. Specijaal om informatie in te winnen, nam hij telefoneel contact op.
Speciaal om informatie in te winnen, nam hij telefonisch contact op.

2 Geef van de volgende woorden het meervoud:

hoeveelheid	<u>hoeveelheden</u>	portie	<u>porties</u>
activiteit	<u>activiteiten</u>	repetitie	<u>repetities</u>
organisatie	<u>organisaties</u>	wijsheid	<u>wijsheden</u>
materiaal	<u>materialen</u>	idee	<u>ideeën</u>
knie	<u>knieën</u>	liniaal	<u>linialen</u>

3 Vul het bedoelde woord in.

1. Een koning wordt aangesproken met majesteit.
2. Een oefening voor een toneelopvoering heet een repetitie.
3. Een ordening van A tot Z is de alfabetische volgorde.
4. Een tentoonstelling van schilderijen is een expositie.
5. Als je de zorg voor iets draagt, heb je de verantwoordelijkheid.

1

Zij studeert met *vlijt* aan de universiteit

Gezelligheid kent geen tijd !

Een mooie lange *liniaal* is voor rechte lijnen..... *ideaal*

Zo'n spontane *actie* vraagt om een reactie.

Wie begrijpt het *beleid* van de Nederlandse overheid ?

Het Ministerie van *Justitie* klaagt over een tekort aanpolitie.....

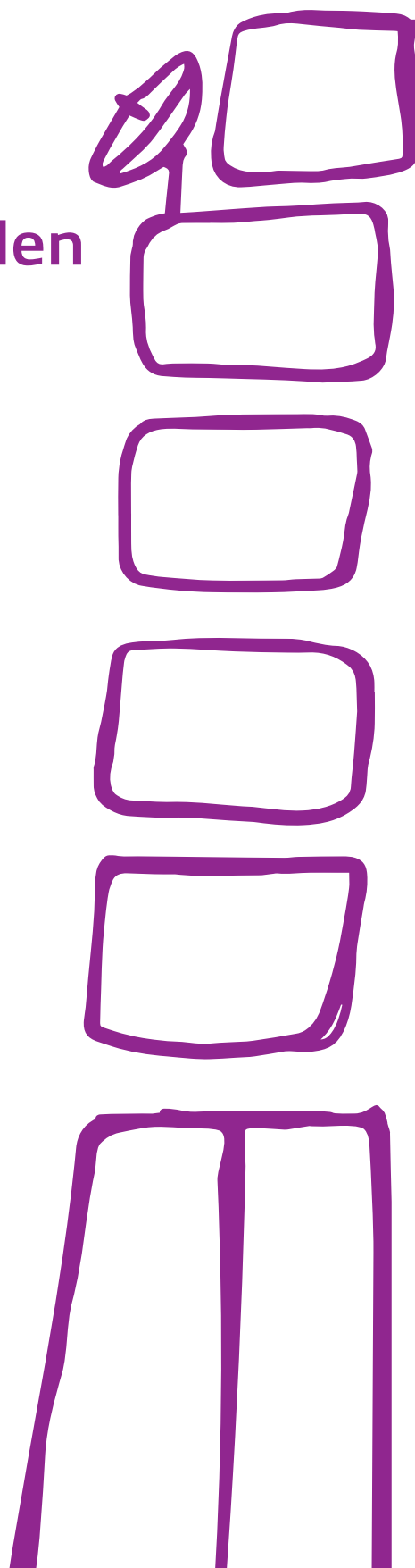
2

speciaal – drieën – België – historisch – toeristisch – specialiteit – variatie – informatie – station – gezelligheid

Meerdere antwoorden mogelijk.

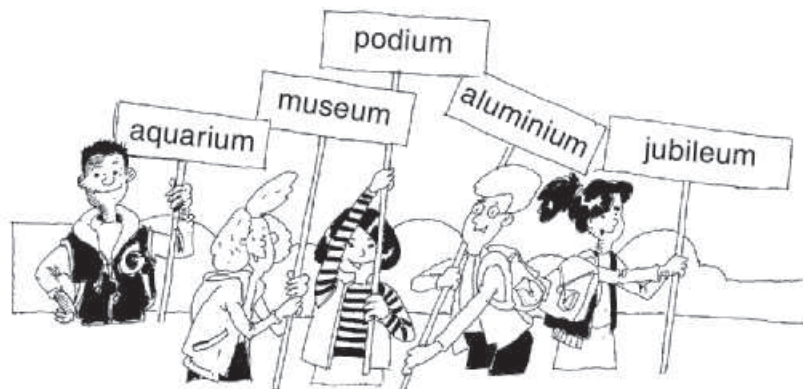
leenwoorden

Vaak gebruiken we vreemde woorden, dat wil zeggen woorden die uit een andere taal afkomstig zijn. Deze woorden noemen we **leenwoorden**. We gaan een aantal leenwoorden leren schrijven, zoals: museum, chef, energie, journaal, militair, niveau, privé, computer.

Let op: je hoort in elk woord vóór **um** een j, maar je schrijft hem niet.

1 Lees de woorden die op de borden staan.

Schrijf de woorden hieronder over.

aquarium podium jubileum
museum aluminium

2 Zet achter elke omschrijving het woord met **-um** dat erbij hoort.

1. Verhoging waarop iemand staat die voor publiek optreedt: podium
2. Glazen bak waarin vissen gehouden kunnen worden: aquarium
3. Gebouw waarin voorwerpen tentoongesteld worden: museum
4. Een licht, zilverkleurig metaal: aluminium
5. Feest om te vieren dat iets een bepaald aantal jaren bestaat: jubileum

3 Schrijf bij elk plaatje een passend woord met **-um**.

De pan is van
aluminium

De vissen zwemmen in
het aquarium

Er is een tentoonstelling
in het museum

Let op de uitspraak van de **ch**; deze kan ook klinken als **sj**.

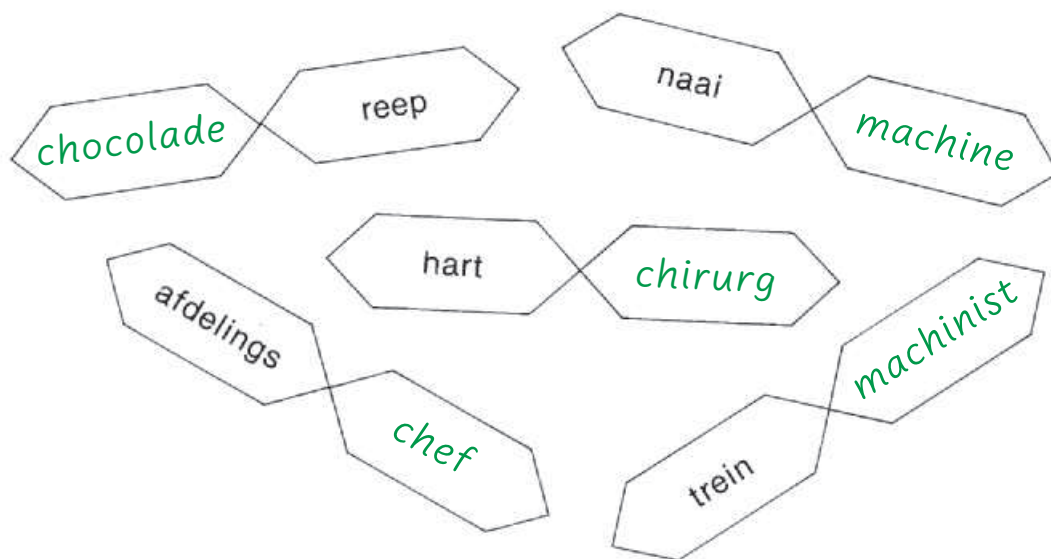
1 Lees de volgende leenwoorden.

chef	China	chocolade	machine	marcheren
Chili	Chinees	chirurg	machinist	rechercheur

2 Vul een woord uit oefening 1 in.

De **machinist** bestuurt de trein.
De **rechercheur** werkt bij de politie.
De **chirurg** opereert een patiënt.
De **chef** heeft de leiding.

3 Maak samengestelde woorden met behulp van de woorden uit oefening 1.

4 Kies het goede woord.

Chili – China	1. Chili is een land in Zuid-Amerika.
chirurg – rechercheur	2. De rechercheur neemt vingerafdrukken.
marcheren – machine	3. De soldaten marcheren
chirurg – machinist	4. De machinist bestuurt de trein.
chef – Chinees	5. Ik moet van de chef deze brief typen.
chocolade – Chili	6. Ik drink een hele beker chocolade melk.
machinist – machine	7. Hij zet de machine aan.
China – Chinees	8. We gaan naar een Chinees restaurant.

1 Kun je achter de goede zinnen komen? Schrijf die op.

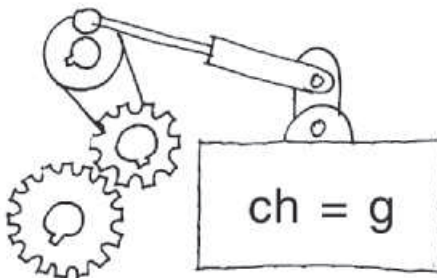
1. InChi nas preken demen senMan darijn.
2. Watma aktd iemach in eve ella waai.
3. Is dech efwee rbo os?
4. Vin djij cho col aoo kzole kker?
5. Dech irur gwast zij nhan den.
6. Derecher cheurh eef tdemis daa dop gel ost.

1. In China spreken de mensen Mandarijn.
2. Wat maakt die machine veel lawaai.
3. Is de chef weer boos?
4. Vind jij chocola ook zo lekker?
5. De chirurg wast zijn handen.
6. De rechercheur heeft de misdaad opgelost.

2 Zet de woorden in de goede machine. Let op de uitspraak van de ch.

rechter – rechercheur – lichaam – chocola – machine –
boswachter – Chili – lachen – ochtend – chef

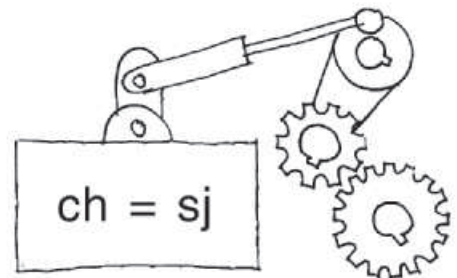
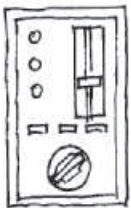
rechter

lichaam

boswachter

lachen

ochtend

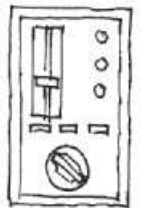
rechercheur

chocola

machine

Chili

chef

3 Schrijf de betekenis van elk woord op. Kijk eventueel in het woordenboek.

1. marcheren
2. chef
3. rechercheur
4. chirurg
5. machinist

1. Manier van lopen in het leger.
2. Een meerdere, een leider.
3. Iemand die probeert een misdrijven op te lossen.
4. Een arts die opereert.
5. Iemand die een trein bedient.

Let op: soms spreek je de **g** uit als **zj**.

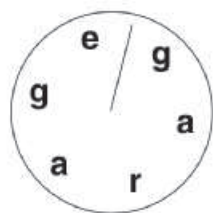
1 De leenwoorden uit het rijtje hieronder ken je vast wel. Lees ze maar eens op.

horloge	etalage	garage	passagier
centrifuge	etage	bagage	giraf
asperges	logeren	energie	manege

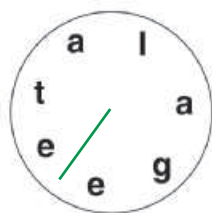
2 Vul een woord uit oefening 1 in.

1. Wij wonen op de derde etage.
2. Mijn neef werkt in een garage.
3. Ik heb mooie schoenen in de etalage zien staan.
4. Een giraf heeft een lange nek.
5. Asperges kun je vers en in blik krijgen.
6. Voor hardlopen heb je veel energie nodig.
7. We logeren in hotel Bergzicht.

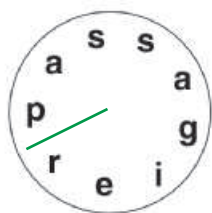
3 Zet een streep waar het woord begint en schrijf het op.

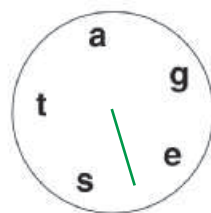
garage

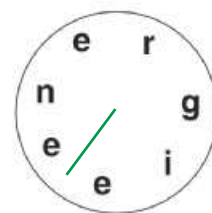
etalage

passagier

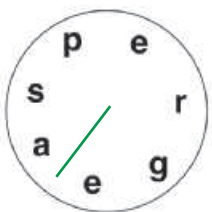
stage

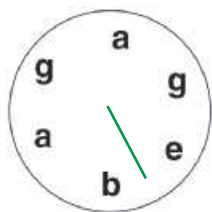
energie

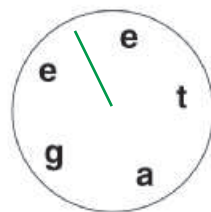
horloge

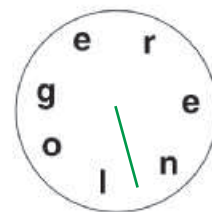
asperge

bagage

etage

logeren

4 Maak een zin met:

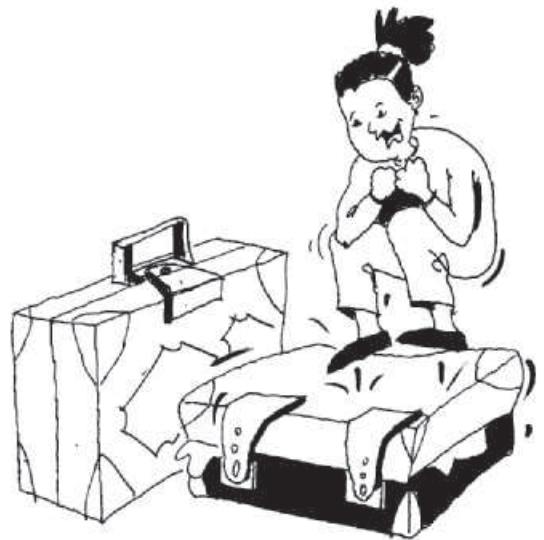
centrifuge	1. <u>Meerdere antwoorden mogelijk.</u>
giraf	2. _____
passagiers	3. _____
logeren	4. _____
reportage	5. _____

1 Vul de woorden die achter de zin staan op de goede plaats in.

- De bagage van de passagiers staat op de eerste etage. (bagage, etage, passagiers)
- Bij een groentewinkel zie je wel eens asperges in de etalage liggen, maar geen pyjama. (asperges, pyjama, etalage)
- Als ik met al mijn bagage naar de zesde etage ben gelopen, heb ik niet veel energie meer over. (bagage, energie, etage)
- De passagiers van de bus logeren allemaal in hetzelfde hotel. (hotel, logeren, passagiers)
- De lekkage van de wasmachine veroorzaakte een ravage. (lekkage, ravage, wasmachine)
- De giraf logeert tijdelijk in een andere dierentuin. (giraf, dierentuin, logeert)

2 Vul in deze puzzel g-woorden in.

e t a l a <u>g</u> e	uitstalkast
g i r <u>a</u> f	dier
h o <u>r</u> t o g e	uurwerk
b a g <u>a</u> g e	koffers
e t a <u>g</u> e	verdieping
a s p <u>e</u> r g e	groente

Het woord in de rondjes is:

g a r a g e

3 Maak twee zinnen die bij elkaar horen.

Gebruik het woord dat vooraan staat.

logeren	1. <u>Meerdere antwoorden mogelijk.</u>
asperges	2.
etage	1.
energie	2.

1 Geef antwoord in een goede zin. Meerdere antwoorden mogelijk. Gebruik in je antwoord steeds het schuingedrukte woord.

1. Heb jij wel eens op een *podium* gestaan?

Ik *heb helaas nog nooit op een podium gestaan.*

2. Is die *machine* nog steeds kapot?

Nee, *ik heb de machine kunnen maken.*

3. Eten jullie vaak bij een *Chinees* restaurant?

Ja, *wij smullen als wij bij een Chinees restaurant eten.*

4. Waar *logeren* jullie in de vakantie?

Wij *logeren in een hotel in Frankrijk.*

5. Wil je drop of *chocolade*?

Ik *lust geen chocolade, dus ik wil liever drop.*

2 Maak goede woorden van de stukjes.

um
se
mu

museum

ner
e
gie

energie

per
as
ge

asperge

ba
ge
ga

bagage

chi
ma
nist

machinist

cheur
cher
re

rechercheur

lu
um
mi
a
ni

aluminium

che
ren
mar

marcheren

3 Vul het goede woord in.

Een *giraf* heeft een lange nek.

Mijn *horloge* staat stil.

Wat een lekkere reep

chocolade!

Hier heb je een vis voor je

aquarium.

Er zijn woorden die we uit het Frans geleend hebben.
Daarin schrijf je **ou**, maar je zegt **oe**.

1 Lees het volgende verhaal en onderstreep de woorden met **ou die je als **oe** uitspreekt.**

Mijn neef wordt beroemd.

Mijn neef uit London werkt bij de douane. Vaak werkt hij in de treinen die door de tunnel rijden tussen England en Frankrijk. Op die route trof hij laatst een beroemde zangeres aan, die terugkeerde van een reis door Europa. Voor een routinecontrole wilde hij dat de dame haar koffer openmaakte. Ze maakte echter allerlei bezwaren en riep dat hij niet in haar koffers mocht rommelen. Toen mijn neef haar bagage toch inspecteerde, bleek die talrijke diamanten te bevatten. De zangeres beweerde dat ze die van bewonderaars had gekregen, maar mijn oom had al snel door dat het om een partij gestolen juwelen ging. De dame werd gearresteerd en de sieraden gingen retour naar de rechtmatige eigenaar in Berlijn. Een journalist interviewde mijn neef en hij verscheen zelfs op het journaal.

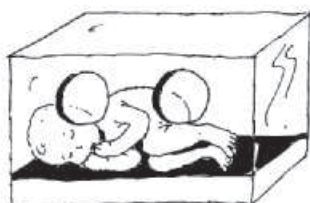

2 Schrijf de onderstreepte woorden hieronder op.

1. <u>douane</u>	4. <u>retour</u>
2. <u>route</u>	5. <u>journalist</u>
3. <u>routinecontrole</u>	6. <u>journaal</u>

3 Zet de woorden bij het goede plaatje.

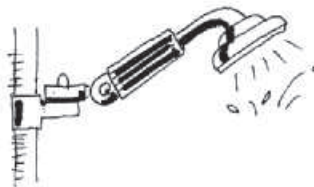
douane – douche – couveuse – journalist

couveuse

journalist

douche

douane

1 Zoek bij de omschrijvingen een leenwoord van de vorige bladzijde.

1. stortbak	douche
2. reisweg, richting	route
3. dagelijks nieuws op de tv	journaal
4. iemand die in de krant schrijft	journalist
5. ambtenaar die aan de grens passen controleert	douanier
6. sleur, gewoonte	routine
7. terugzending, terugreis	retour

2 Maak vier goede zinnen.

wie	wat	waar
De minister	ligt	in de couveuse.
De baby	werd geïnterviewd	onder de douche.
De journalist	schrijft een artikel	bij de douane.
Mijn zusje	heeft niets aan te geven	in het journaal.
De smokkelaar	staat	in de krant.

- De minister werd geïnterviewd in het journaal.
- De baby ligt in de couveuse.
- De journalist schrijft een artikel in de krant.
- Mijn zusje staat onder de douche.
- De smokkelaar heeft niets aan te geven bij de douane.

3 Sorteert de woorden op hun klank: ou = ou of ou = oe.

gebouwen – fietsroute – douchegordijn – touwladder – zoute –
douane – goud – vrouwelijk – retour – strijkbout – routine – schouder –
couveuse – journaal

ou = ou

gebouwen, touwladder, zoute, goud, vrouwelijk, strijkbout,
schouder

ou = oe

fietsroute, douchegordijn, douane, retour, routine, couveuse,
journaal

Op deze bladzijde gaan we Franse leenwoorden met **-air** en **-eau** leren.
Let goed op hoe je ze schrijft.

1 Rijmen met leenwoorden!

Vul het juiste woord in.

bureau – militaire – miljonair – niveau – populaire – cadeau – ordinaire

Bij ons in de straat woont een oude *militaire*

Bij alle kinderen is hij heel *populaire*

Zijn buurman, een schatrijke *miljonair*

vindt hem vreselijk *ordinaire*

Soms zit de rijkard zuchtend achter zijn *bureau*

Hij denkt: 'Wat is deze buurt toch beneden mijn *niveau*

Vertrok die man maar naar Waterloo,

dan gaf ik hem zo een miljoen *cadeau*

2 Maak een zin bij elk plaatje.

Meerdere antwoorden mogelijk.

1. *cadeau*

2. *militaire*

3. *miljonair*

4. *bureau*

3 Zoek twee stukken bij elkaar.

Militaire voertuigen – is tegenwoordig heel populaire.

Als verjaardagscadeau – zijn meestal groen geschilderd.

Die zangeres – wil ik graag een bureau.

Militaire voertuigen zijn meestal groen geschilderd.

Als verjaardagscadeau wil ik graag een bureau.

Die zangeres is tegenwoordig heel populaire.

Lees het volgende woord eens: *café*.
 Dat schuine streepje noemen we een **accent aigu**.
 Dat accent geeft aan dat je *é* moet uitspreken als **ee**.

1 Lees nu de volgende woordparen hardop.
 Luister goed naar het verschil in uitspraak.

groente – coupé douane – café
 asperge – privé horloge – logé

2 Vul het juiste woord in.

We hadden een hele *coupé* voor ons drieën.
 In welke kamer slaapt jullie *logé* ?
 Ze hebben tien soorten bier in dat *café*
 Dat telefoongesprek is niet voor de zaak maar *privé*

Maak zelf vier tekeningen van de woorden met het accent.
 Bedenk er daarna een zin bij.

1. 2. 3. 4.
1. *Meerdere antwoorden mogelijk.*
2.
3.
4.

1 Vul de woorden op de goede plaats in.

coupé – kernenergie – retour – populaire – cadeau – passagier – journaal – bureau – jubileum – podium – chef

1. Wij willen graag in een stilte..... coupé zitten.
2. De passagier kocht geen enkele reis maar een retour
3. Die populaire popgroep zakte door het podium
4. Bij zijn jubileum kreeg hij een mooi cadeau
5. Op het journaal zag ik een demonstratie tegen kernenergie
6. De chef zit de hele dag achter zijn bureau

2 Kies steeds een woord of woorddeel uit vak 1 en uit vak 2. Maak daarmee een nieuw woord en schrijf dat op.

1	cadeau	trein
energie		
beroeps	horloge	bureau

2	militair	bedrijf
bandje		
papier	coupé	stoel

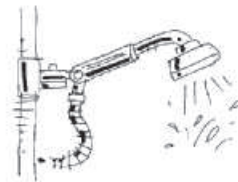
1. energiebedrijf.....
2. beroepsmilitair.....
3. cadeaupapier.....
4. horlogebandje.....
5. treincoupé.....
6. bureaustoel.....

3 Vul onder elk plaatje een passend leenwoord in.

Juf zit aan haar

..... bureau

Jan staat onder de

..... douche

Een schatrijk iemand
noem je een

..... miljonair

In de vakantie krijgen we
drie weken een

..... logé

De treinbestuurder heet

..... machinist

Op de volgende bladzijden leren we **allerlei leenwoorden** die we vaak gebruiken en die je gewoon uit je hoofd moet weten.

Kok aan huis.

Mijn moeder was gisteren ziek. Toen hebben we de taken verdeeld. Ik ben boodschappen gaan doen en mijn broer wilde wel koken. Vader zei: 'Ik help wel met opeten!' Mijn broer legde ons het volgende menu voor: *bouillon* met *champignons*, een uitgeperste *grapefruit* en een *pizza* voor mijn moeder en *spaghetti* met *ketchup* voor mijn vader en mij. Mijn broer wilde *asperges* met *jus* en patat met *mayonaise*. En als toetje *cake* met *jam*.

Het boodschappenlijstje werd erg lang: *bouillonblokjes*, *cake*, *chocolade*, *jam*, *champignons*, *mayonaise*, *spaghetti*, *grapefruit*, *ketchup*, blokjes om *jus* te maken, *pizza* en een blik *asperges*. Mijn moeder had er ook nog wat bij geschreven: *shampoo*, *toiletzeep* en een *party*.

Het was druk en warm in de supermarkt. Bij de *make-upspullen* heb ik wel wat lang staan kijken. Mijn zakgeld was bijna op, dus kon ik helaas niets kopen. Omdat ik erge dorst had gekregen, ben ik in het *café* op de eerste *etage* een *cola* gaan drinken. Bovendien heb ik mezelf op een zakje *chips* getrakteerd. Aan de kassa stond een man die met een *cheque* betaalde. Deze meneer was namelijk zijn pinpas vergeten.

De *chef* moest erbij komen om het te regelen.

Ik schrok toen ik op mijn *horloge* keek. Gelukkig stond mijn *privéchauffeur* nog geduldig buiten op mij te wachten. 'Oh is dat alles?' merkte mijn vader op. Thuis maakte mijn broer in een half uur een heerlijk *diner* klaar. Mijn moeder zei: 'We beginnen een *restaurant*!' En mijn vader? Die staat nu nóg af te wassen.

1 Vul de schuingedrukte woorden uit het verhaal op de goede plaats in.

menu	boodschappen	andere woorden
bouillon	bouillonblokjes	make-upspullen
champignons	cake	café
grapefruit	chocolade	etage
pizza	jam	cola
spaghetti	champignons	chips
ketchup	mayonaise	cheque
asperges	spaghetti	chef
jus	grapefruit	horloge
mayonaise	ketchup	privéchauffeur
cake	jus	diner
jam	pizza	restaurant
	asperges	
	shampoo	
	toiletzeep	
	panty	

2 Zet de woorden uit het boodschappenlijstje in alfabetische volgorde.

asperges, bouillonblokjes, cake, champignons, chocolade, grapefruit, jam, jus, ketchup, mayonaise, panty, pizza, shampoo, spaghetti, toiletzeep

3 Geef jij eens in een hele zin antwoord op de volgende vragen over het verhaal.

1. Welke boodschappen moest ik voor moeder doen?

Ik moest voor mijn moeder shampoo, toiletzeep en een panty halen.

2. Wat wilde mijn broer graag eten?

Mijn broer wilde asperges met jus en patat met mayonaise eten.

3. Wie was die privéchauffeur?

Mijn vader was die privéchauffeur.

4. Waarom moest vader zo lang op mij wachten?

Mijn vader moest lang wachten op mij, doordat een meneer voor mij zijn pinpas was vergeten.

5. Wat zei mijn moeder toen het eten op tafel stond, en waarom?

Mijn moeder zei dat we een restaurant konden beginnen, omdat mijn broer in een half uur een heerlijk diner had klaargemaakt.

1 Doe jij aan sport of heb je een hobby?

Schrijf dan eens op wat je doet en de reden waarom je het leuk vindt.

Mijn hobby

Meerdere antwoorden mogelijk.

2 Vul de woorden uit de voetbal op de goede plaats in.

goal

= doelpunt

race

= wedstrijd

team

= ploeg sportmensen

trainer

= oefenmeester

medaille

= beloning na prestatie

keeper

= doelverdediger

record

= sportprestatie die alle eerdere overtreft

jury

= beoordelingscommissie bij wedstrijden

3 Maak een verslag van een voetbalwedstrijd.

Gebruik de volgende woorden:

goal – record – team – trainer – weekend – keeper – enthousiast

Meerdere antwoorden mogelijk.

1 Vul de volgende woorden op de goede plaats in de brief in.
Sommige woorden moet je vaker gebruiken.

show – pony – racen – flat – camping – bungalow –
baby – enthousiast – caravan – weekend – barbecue –
clowns – mayonaise – souvenir – jack – cowboys

Beste Sam!

Hallo, hoe gaat het met jou? Met ons gaat het goed.

We zijn deze zomer op de camping Dat vinden we heerlijk,
want op onze flat is het in de zomer ontzettend heet en
we hebben er geen balkon.

Mijn moeder, de baby en ik zitten doordeweeks in de
..... caravan ; mijn vader gaat na zijn werk naar de
..... bungalow , maar in het weekend komt hij ook
naar de caravan Er is altijd wel wat te beleven. Er is een
zwembad en je kunt een ritje op een pony maken. Ik mag
mijn fiets altijd meenemen; dan kan ik lekker racen met
m'n vriendjes. En als het mooi weer is, mag ik mijn vader helpen met de
..... barbecue : vleesspitjes omdraaien. Mijn opa en oma zijn zó
..... enthousiast over onze caravan dat ze elk jaar een
..... weekend komen. Dan huren ze een bungalow/caravan

De vorige keer dat ze er waren ben ik met mijn ouders naar een
..... show geweest met gekke clowns en
..... cowboys met revolvers. Opa en oma pasten toen op de
..... baby De show was heel leuk!

Na afloop hebben we nog patat met mayonaise gegeten.
Alleen heb ik daar jammer genoeg mijn souvenir laten
liggen. Sam, ik schrijf je gauw weer. Als ik terugkom, neem ik een
..... souvenir voor je mee.

Tot kijk!

Michiel

- 1 Schrijf hieronder nog eens vijf 'vreemde woorden' uit de brief op en zet de betekenis erachter.

Meerdere antwoorden mogelijk.

- 2 Wat is het leenwoord? Vul dat in.

schooltas – etui	Ik zal even in mijn <u>etui</u> kijken.
interview – gesprek	Morgen moeten we een <u>interview</u> afnemen.
nietje – paperclip	Ik zal de foto er met een <u>paperclip</u> aan vastmaken.
conciërge – fietsenmaker	Vraag maar even aan de <u>conciërge</u> of hij je band wil plakken.
computer – meetlat	We doen graag spelletjes met de <u>computer</u> .
fiets – tram	Hans gaat altijd met de <u>tram</u> naar school.
chauffeur – bezorger	De <u>chauffeur</u> zet u wel bij de school af.

- 3 Vul leenwoorden uit bladzijde 64 en 65 in. Schrijf ze daarna nog eens op.

c o m p u t e r .	computer
c a m p i n g	camping
c o n c i ë r g e	conciërge
c l o w n s	clowns
c h a u f f e u r	chauffeur
c o w b o y	cowboy
c a r a v a n	caravan

1 Vul de goede leenwoorden bij de plaatjes in.

caravan

camping

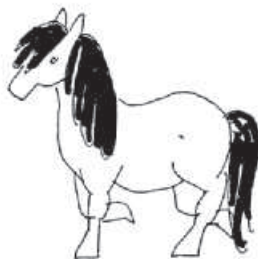
bungalow

cowboy

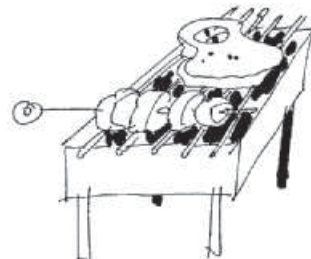
mayonaise

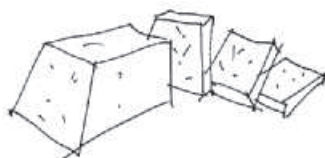
pony

clown

barbecue

cake

flat

toilet

baby

2 Zoek de juiste delen bij elkaar en schrijf de woorden goed op.

flatshirt	flatgebouw	grapefruitspel	grapefruitsap
champignonsap	champignonsoep	T-hoed	T-shirt
tramgebouw	trambestuurder	paardensoep	paardenrace
computerrace	computerspel	weekendblokje	weekendtas
bouillonbestuurder	bouillonblokje	cowboytas	cowboyhoed

3 Maak zinnen waarin de volgende woorden voorkomen:

chauffeur – diner	1. Meerdere antwoorden mogelijk.
trainer – goal	2.
team – restaurant	3.
jury – spaghetti	4.
conciërge – pizza	5.

- 1 Er zijn nog zestien leenwoorden in deze puzzel verstopt. Kun jij er acht vinden? Zoek horizontaal $\longleftrightarrow$ en verticaal $\updownarrow$ in beide richtingen. Zet zelf waar nodig een accent.

i	s	d	n	e	k	e	e	w	k
t	u	j	u	b	i	l	e	u	m
t	j	a	m	r	j	m	t	a	i
e	e	g	a	t	e	u	u	e	l
h	u	e	r	e	f	i	i	d	i
g	q	l	t	g	a	d	w	a	t
a	e	a	l	o	c	o	h	c	a
p	h	k	p	l	s	p	a	f	i
s	c	s	e	n	i	t	u	o	r
h	v	k	c	a	m	p	i	n	g

Meerdere antwoorden mogelijk.

1. spaghetti	militair
2. weekend	jus
3. jubileum	tram
4. jam	logé
5. etage	café
6. chocola	podium
7. routine	etui
8. camping	cadeau

- 2 Schrijf twee korte verhaaltjes: één over een miljonair en één over een militair. Gebruik daarbij zoveel mogelijk van de gegeven woorden.

militair – journaal – route – ordinaire – privé – miljonair – douane – show – tank – cadeau – chauffeur – ketchup – weekend – bagage – marcheren

Meerdere antwoorden mogelijk.

Meerdere antwoorden mogelijk.

1

Fragmenten uit telefoongesprekken. Meerdere antwoorden mogelijk.

Schrijf jij eens op welke vragen er gesteld werden.

1. vraag : *Hebben jullie mijn jack nog gevonden in jullie restaurant?*

antwoord : Ja, we hebben je jack in ons restaurant gevonden.

2. vraag : *Wanneer is de miljonair teruggekomen uit China?*

antwoord : De miljonair is gisteren uit China teruggekomen.

3. vraag : *Hebben jullie de panty uit de etalage nog op voorraad?*

antwoord : Ja, de panty uit de etalage hebben we nog op voorraad.

4. vraag : *Mag je dit weekend vrij nemen van de chef?*

antwoord : Nee, ik mag dit weekend geen vrij nemen van de chef.

5. vraag : *Mag mijn logé misschien jouw shampoo gebruiken?*

antwoord : Natuurlijk mag je logé mijn shampoo gebruiken.

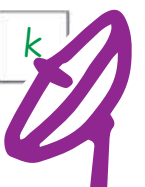
6. vraag : *Is je bagage opengemaakt door de douane?*

antwoord : Nee, mijn bagage is gelukkig niet opengemaakt door de douane.

Doorloper.

1	b	a	g	a	g	e	t	u	i	n	t	e	r	v	i	e	w
2		c	h	o	c	o	l	a	l	u	m	i	n	i	u	m	
3	j	o	u	r	n	a	l	i	s	t	r	a	i	n	e	r	
4		g	i	r	a	f	l	a	t	o	i	l	e	t	r	a	m
5	s	h	a	m	p	o	o	r	d	i	n	a	i	r	a	c	e
6	p	o	d	i	u	m	u	s	e	u	m	a	k	e	u	p	
7		d	o	u	c	h	e	t	a	g	e	n	e	r	g	i	e
8		m	a	c	h	i	n	e	n	q	u	ê	t	e			
9		c	h	a	m	p	i	g	n	o	n	i	v	e	a	u	
10	s	a	t	e	n	t	h	o	u	s	i	a	s	t	a	n	k

1 Maak de woorden langer door er iets voor of achter te zetten.

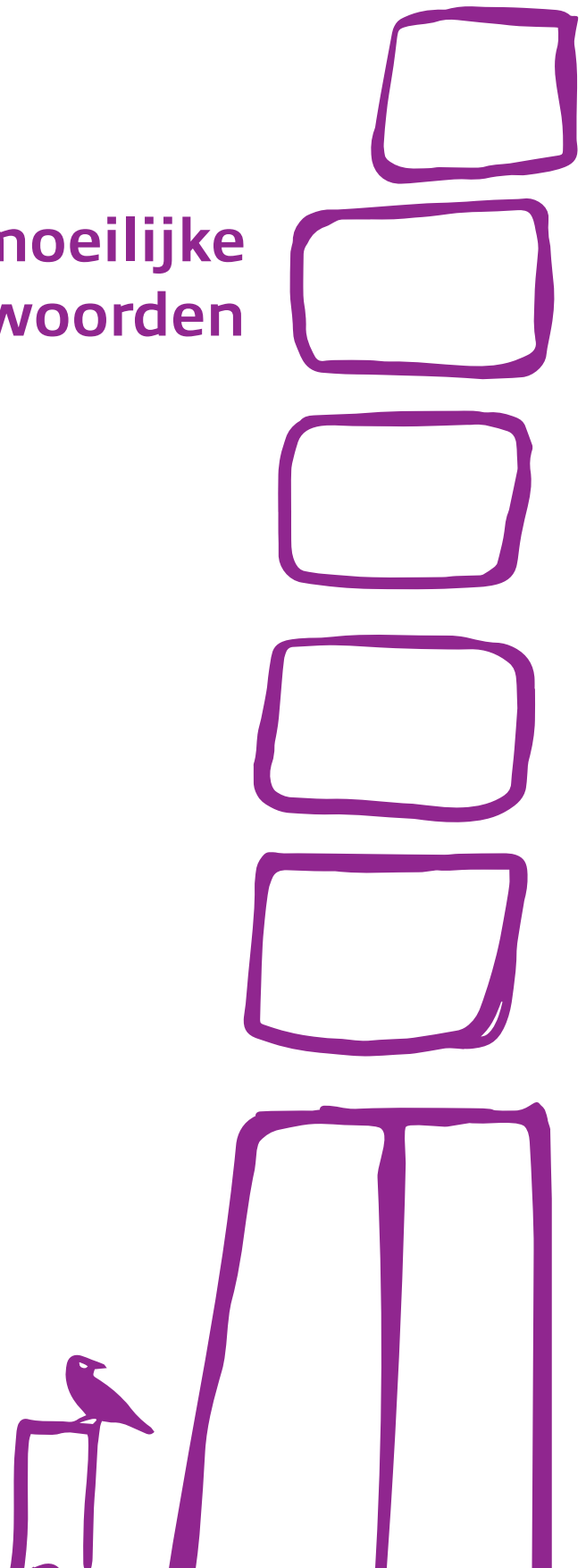
coupé	–	treincoupé	asperge	–	aspergesoep
cadeau	–	cadeaupapier	show	–	theatershow
baby	–	babykleertjes	machine	–	energiemachine
record	–	wereldrecord	museum	–	openluchtmuseum

2 Maak de sportpagina af.

Vul zoveel mogelijk leenwoorden in. Maak de stukjes af met wat leuke zinnen en tekeningen. Meerdere antwoorden mogelijk.

SPORT	
VSB wint cup in Gerona! Van Leuven maakte twee <i>goals</i> ! De <i>keeper</i> Gersoni raakte geblesseerd door een val tegen de doelpaal HANDS UP komt ijzersterk terug. – Den Haag – De korfbalvereniging 'Hands up' speelt dit <i>weekend</i> haar tweede thuiswedstrijd. De <i>trainer</i> van 'Hands up', de heer Gijsbert zegt: 'Met zo'n ijzersterk <i>team</i> ben ik overtuigd van de overwinning!' – Zandvoort – <i>De race</i> is gewonnen door	Verspringen. <i>Ben van Benen heeft gisteren in Tokio het wereld..... <i>record</i></i> <i>verspringen</i> <i>verbeterd met 10 cm.</i> TOUR DE FRANCE Zege voor wielrenner De Ronde! Zijn <i>trainer</i> zegt hierover het volgende:

moeilijke Nederlandse woorden

moeilijke Nederlandse woorden

We gaan nu een aantal moeilijke Nederlandse woorden leren waarin **ch** voorkomt.

1 Lees het volgende verhaal.
Let daarbij vooral op de uitspraak van de schuingedrukte woorden.

Op ons schoolfeest speelde de juffrouw van groep 1 voor clown en de directeur voor *goochelaar*. Tijdens hun optreden viel onze meester haast flauw van de *lach*. Omdat hij het daar zo warm van kreeg, deed hij al vlug de *kachel* uit. Zijn hele *lichaam* schudde van het *lachen*. De juf van groep 3 bleef lang ernstig. Zo nu en dan moest ze wel even *kuchen*. Pas toen de clown in een emmer water viel, begon ze te *giechelen*. Onze directeur bleek goed te kunnen *goochelen*. Bij zijn laatste nummer haalde hij voor elk kind zelfs een ijsje uit zijn hoge hoed. Vind jij het een wonder dat we na de voorstelling wel vijf minuten bleven *juichen*?

In alle schuingedrukte woorden staat middenin een **ch** die wordt uitgesproken als **g**.
Zie je dat de regels van de klinkerdief of letterzetter niet gelden bij: goochelen, lachen, lichaam, kuchen en kachel?

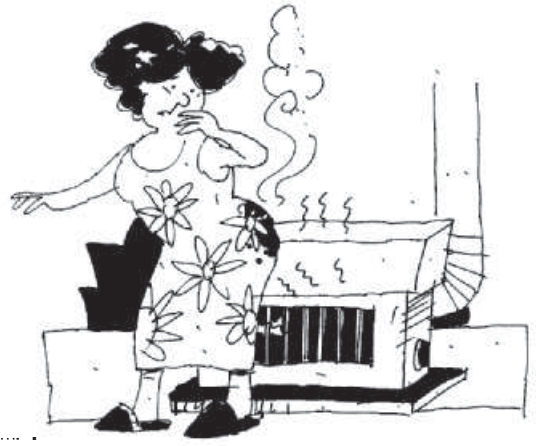

2 Schrijf elk schuingedrukt woord uit het verhaal op en maak er een zin mee.

1. *goochelaar* De goochelaar toverde een konijn uit zijn hoge hoed.
2. *kachel* Meerdere antwoorden mogelijk.
3. *lichaam*
4. *lachen*
5. *kuchen*
6. *giechelen*
7. *goochelen*
8. *juichen*

1 Vul een rijmwoord met **ch** in.

Juffrouw van Muggen
moest heel hard **kuchen**
Meneer van Baggen
bleef steeds maar **lachen**
Coby van Togelen
kon heel goed **goochelen**
Hendrik van Tuigen
hield niet op met **juichen**
Mevrouw van Paggel
brandde zich aan de **kachel**
Minister van Wiegelen
zat zachtjes te **giechelen**

2 Vul steeds een woord met **ch** in.

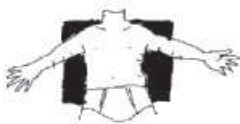
..... **Goochelen** vind ik leuk.

Inge moet **kuchen**

Het publiek zat te **lachen**

Je armen zitten vast aan je **lichaam**

3 Vul de woorden op de goede plaats in.

gaskachel	1. Zon, maan en sterren zijn hemellichamen
hemellichamen	2. Mijn zusje is een echte lachebek
glimlachen	3. Als het koud is, steekt moeder de gaskachel aan.
lachebek	4. De juf moest glimlachen om mijn verhaal.
gekuch	5. Ik heb een goochelkunstje geleerd.
goochelkunstje	6. Wat een gehoest en gekuch in de zaal.

Bij de volgende woorden klinkt de **b** als **p**.

eb krab absoluut

web slab subsidie

Bij **ambtenaar** schrijf je een **b** maar die hoor je niet.

1 Zoek de betekenis van de volgende woorden op in het woordenboek.

krab kreeftachtige die leeft in de nabijheid van water

absoluut helemaal, totaal

ambtenaar een persoon die werkt voor de overheid

eb de zee is nu helemaal teruggetrokken, laag water

Wanneer je een **p** aan het eind van een woord hoort, kun je het woord langer maken om te horen of je een **b** of een **p** moet schrijven.

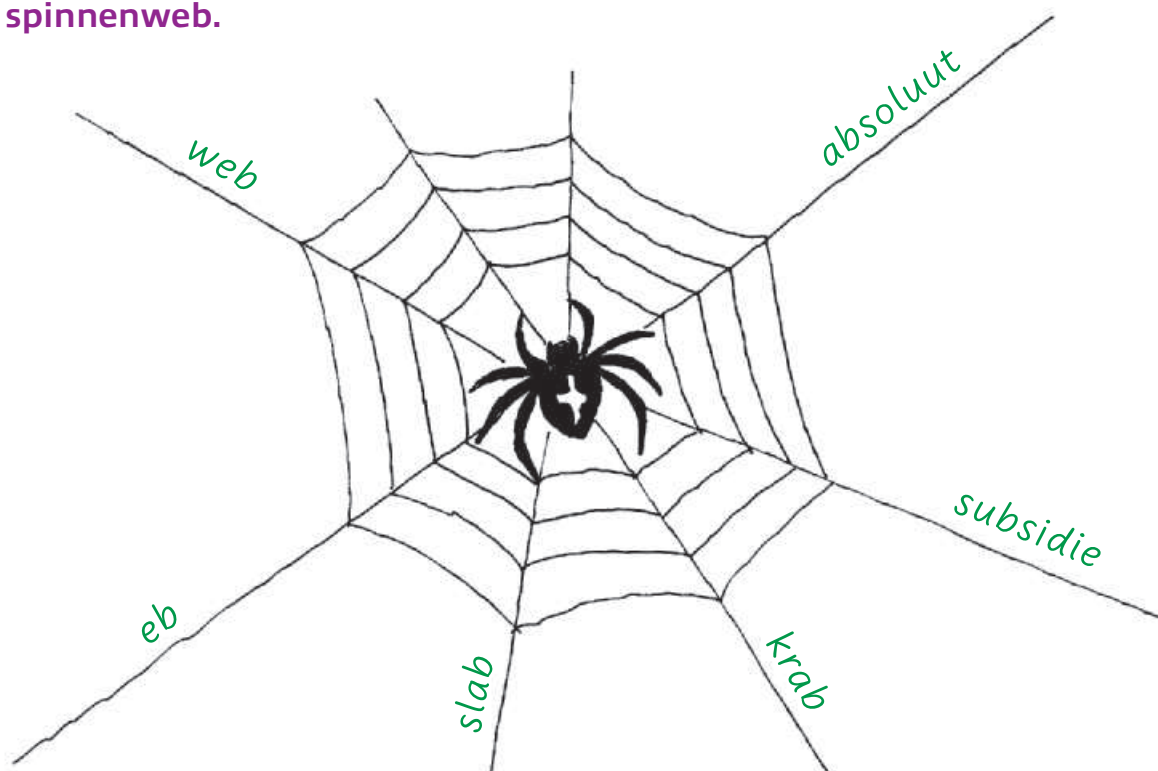
2 Vul in.

één web – twee webben één stip – twee stippen

één krab – twee krabben krap – een krappe broek

één slab – twee slabben slap – een slappe kerel

3 Zet de woorden die bovenaan deze bladzijde staan op de draden van het spinnenweb.

1 Onderstreep de fouten in het verhaal. Schrijf de woorden er goed onder.

De slabbe ambtenaar

Marieke en ik moesten naar het stadhuis om een paspoort te halen. De amptenaar achter het loket zag er erg slab uit. Hij rilde over zijn hele lichaam, terwijl de kagel tog erg hooch stond. Hij zat voortdurend te kugen en we konden hem apsoluut niet verstaan. Marieke en ik werden een beetje giegelig. Achter ons in de rij begonnen de mensen te laggen. Dat werkte zo op onze lagspieren, dat ook wij niet meer uit onze woorden kwamen. De man achter het loket keek wel erg zielich. Zodra ik echter naar Marieke keek, schoot ik weer in de lag. Gelukkig kwam er een andere amptenaar te hulb, anders hadden we nu nog geen nieuw paspoort.

<u>slappe</u>	<u>hoog</u>	<u>lachspieren</u>
<u>ambtenaar</u>	<u>kuchen</u>	<u>loket</u>
<u>slap</u>	<u>absoluut</u>	<u>zielig</u>
<u>kachel</u>	<u>giechelig</u>	<u>lach</u>
<u>toch</u>	<u>lachen</u>	<u>hulp</u>

2 Vul het juiste woord in.

lachen – juichen	1. Ik moest om zijn grappen	<u>lachen</u>
krab – krap	2. Mijn zus zag op het strand een	<u>krab</u>
slap – slab	3. Wat voel ik me vandaag	<u>slap</u>
ambtenaar – absoluut	4. Ik ben het	<u>absoluut</u> niet met jou eens.

3 Welk woord wordt er bedoeld?

1. Laag water of afnemend getij:	<u>eb</u>
2. Iemand die bij de overheid werkt:	<u>ambtenaar</u>
3. Het lijf van een mens of dier:	<u>lichaam</u>
4. Kort en droog hoesten:	<u>kuchen</u>
5. Morsdoekje voor kleine kinderen:	<u>slab</u>
6. Tienpotig schaaldier:	<u>krab</u>
7. Geld dat bedoeld is om mensen te steunen:	<u>subsidie</u>

1 Zet de juiste tijd bij het plaatje.

's morgens – 's middags – 's avonds – 's nachts – 's zomers – 's winters

's morgens

's zomers

's nachts

's winters

's middags

's avonds

2 Maak er een zin met 'dat' van. Onderstreep het woord waar 's voor staat.

1. Vader zegt: ' 's Zondags ga ik altijd voetballen'.

Vader zegt dat hij 's zondags altijd gaat voetballen.

2. Peter zegt: ' 's Morgens sta ik altijd vroeg op'.

Peter zegt dat hij 's morgens altijd vroeg opstaat.

3. De slager zegt: ' 's Winters verkoop ik meer worst dan 's zomers'.

De slager zegt dat hij 's winters meer worst verkoopt dan 's zomers.

4. Oma zegt: ' 's Middags heb ik theegedronken bij Jan'.

Oma zegt dat ze 's middags heeft theegedronken bij Jan.

5. De drogist zegt: 'Ik sluit 's avonds om 6 uur'.

De drogist zegt dat hij 's avonds om 6 uur sluit.

6. De agent zegt: 'Het is op deze plaats 's nachts niet veilig'.

De agent zegt dat het op deze plaats 's nachts niet veilig is.

3 Als de klok deze tijden aangeeft is het dan 's morgens, 's middags, 's avonds of 's nachts?

14:00

's middags

7:00

's morgens

1:00

's nachts

22:00

's avonds

Bij de volgende woorden hoor je **vr**, maar je schrijft **wr**.

1 Vul de woorden met wr in de goede zinnen in.

wreed – wraak – wrijf – wrijft

1. Een gier is een wreed dier.
2. Vader wrijft tevreden in zijn handen.
3. Ik wrijf de slaap uit mijn ogen.
4. De misdadiger neemt wraak op zijn verrader.

2 Waarom lachen zij?

Maak de zin af. Gebruik het woord dat ervoor staat.

goochelaar	1. Edwin lacht, omdat <u>Meerdere antwoorden mogelijk.</u>
wrijft	2. De patiënt lacht, omdat
's nachts	3. Opa lacht, omdat
wraak	4. De meester lacht, omdat
spinnenweb	5. Mijn tante lacht, omdat
's zomers	6. De groenteman lacht, omdat

3 Noteer tijd en plaats naast de zin.

1. 's Middags zwem ik in het zwembad.	tijd <u>'s middags</u>	plaats <u>zwembad</u>
2. Ik eet 's avonds in het restaurant.	<u>'s avonds</u>	<u>restaurant</u>
3. 's Winters gaan we skiën in Italië.	<u>'s winters</u>	<u>Italië</u>
4. 's Morgens spreken we af in het museum.	<u>'s morgens</u>	<u>museum</u>

1 Schrijf het goede woord bij het plaatje.

k. achel

g. oochelaar

w. eb

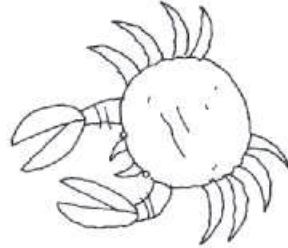
l. ichaam

zij l. achen

s. lab

k. rab

's n. achts

2 Maak met de woorden uit oefening 1 goede zinnen.

1. Meerdere antwoorden mogelijk.
2.
3.
4.
5.
6.
7.
8.

3 Beantwoord de vraag met een hele zin.

Meerdere antwoorden mogelijk.

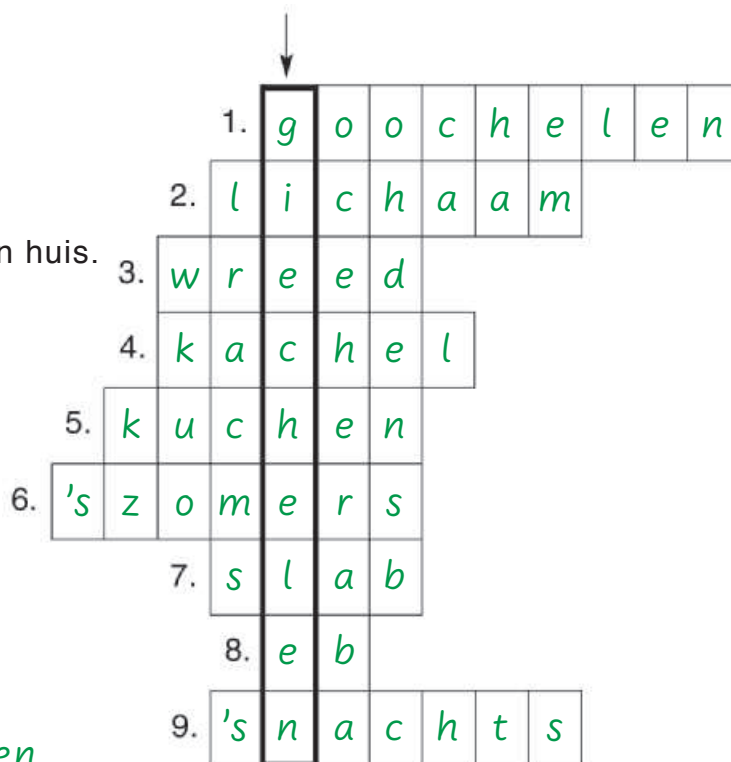
1. Kan jouw vader goochelen?
Nee, mijn vader kan niet goochelen.
2. Komt u het pakje 's avonds halen?
Ja, ik kom het pakje 's avonds halen.
3. Noemt men deze waterstand eb?
Ja, deze waterstand noemt men eb.
4. Mag de kachel aan?
Nee, de kachel mag niet aan.
5. Heeft hij wraak genomen?
Nee, heeft geen wraak genomen.

1

Vul de puzzel in.

Het zijn allemaal moeilijke Nederlandse woorden.

1. Het lijkt wel toveren.
2. Het lijf van een mens of dier.
3. Opzettelijk hard of gemeen.
4. Doe je aan als het koud wordt in huis.
5. Lichte vorm van hoesten.
6. In de zomer.
7. Morsdoekje.
8. Lage waterstand.
9. In de nacht.

Onder de pijl staat?giechelen.....

2

Schrijf een kort verhaaltje waarin zeker de volgende woorden voorkomen:
 lachen – lichaam – eb – krab – 's middags – wraak.

Meerdere antwoorden mogelijk.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Spelling in de lift werd ontwikkeld met medewerking van het Centrum Educatieve Dienstverlening/ Pedologisch Instituut te Rotterdam.

Over ThiemeMeulenhoff

ThiemeMeulenhoff ontwikkelt zich van educatieve uitgeverij tot een learning design company. We brengen content, leerontwerp en technologie samen. Met onze groeiende expertise, ervaring en leeroplossingen zijn we een partner voor scholen bij het vernieuwen en verbeteren van onderwijs. Zo kunnen we samen beter recht doen aan de verschillen tussen lerenden en scholen en ervoor zorgen dat leren steeds persoonlijker, effectiever en efficiënter wordt.

Samen leren vernieuwen.

www.thiememeulenhoff.nl

ISBN 978 90 06 95483 8

Versie 1.1

© ThiemeMeulenhoff, Amersfoort

Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand, of openbaar gemaakt, in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch, door fotokopieën, opnamen, of enig andere manier, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

Voor zover het maken van kopieën uit deze uitgave is toegestaan op grond van artikel 16B Auteurswet 1912 j° het Besluit van 23 augustus 1985, Stbl. 471 en artikel 17 Auteurswet 1912, dient men de daarvoor wettelijk verschuldigde vergoedingen te voldoen aan Stichting Publicatie- en Reproductierechten Organisatie (PRO), Postbus 3060, 2130 KB Hoofddorp (www.stichting-pro.nl). Voor het overnemen van gedeelte(n) uit deze uitgave in bloemlezingen, readers en andere compilatiewerken (artikel 16 Auteurswet) dient men zich tot de uitgever te wenden. Voor meer informatie over het gebruik van muziek, film en het maken van kopieën in het onderwijs zie www.auteursrechtenonderwijs.nl.

Redactie:

Projectteam ThiemeMeulenhoff

Vormgeving en opmaak:

Podivium, Haarlem

Illustraties:

Zwart/wit: Richard Flohr

Overig: Marijn v/d Wateren, Podivium

De uitgever heeft ernaar gestreefd de auteursrechten te regelen volgens de wettelijke bepalingen. Degenen die desondanks menen zekere rechten te kunnen doen gelden, kunnen zich alsnog tot de uitgever wenden.

Deze uitgave is volledig CO₂-neutraal geproduceerd.

Het voor deze uitgave gebruikte papier is voorzien van het FSC®-keurmerk.

Dit betekent dat de bosbouw op een verantwoorde wijze heeft plaatsgevonden.

Niveau 8

moeilijke letters
moeilijke uitgangen
leenwoorden
moeilijke Nederlandse woorden

9 789006 954838